

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

6 ЖНІЎНЯ 2014 г. СЕРАДА № 146 (27756) Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Тры бусянкі ў Гарадзішчы

Бізнес на лапцях і валёнках

Чулі пра вярблюда вышынёй... 0,1 міліметра?

СТАР.6

СТАР.6

НЕ ўПУСЦІЦЬ ЧАС

Аляксандр Лукашэнка даручыў задзейнічаць усе магчымасці для мінімізацыі ўплыву на сельгаскультуры анамальнай гарачыні і засухі

Учора Прэзідэнт Беларусі правёў нараду аб мерах па забеспячэнні пажарнай бяспекі лясога фонду, зямель сельгаспадарчага прызначэння і тарфянікаў.

«Размовы наконт таго, што ў нас не будзе з-за засухі агародніны, не прымаюцца. У нас не такія вялікія плошчы агародніннай культуры, каб не забяспечыць іх паліў. Гэта не збожжавыя на мільёнах гектараў. Уся справа ў арганізацыі», — падкрэсліў беларускі лідар. На нарадзе міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Леанід Заяц, у прыватнасці, далажыў, што з-за гарачыні і адсутнасці ападкаў знізілася вільготнасць глебы, што негатыўна ўплывае, перш за ўсё, на агародніннай культуры. Аляксандр Лукашэнка ў гэтым плане звярнуў увагу кіраўніцтва сельгасгаспадаркі на недастатковую колькасць устаноў для паліваў палёў.

Што датычыцца жывёлагадоўлі, Прэзідэнт запатрабаваў ад аграрыяў не ўпусціць час. «Самае галоўнае — гэта накарміць і напайць жывёлу. Не ўпусціце гэты прадукцыйны перыяд. Страцім час — страцім прадукцыю», — сказаў ён.

На нарадзе размова таксама ішла аб ходзе ўборачнай кампаніі. Губернатары далажылі Прэзідэнту аб тэмпах работ на вёсцы. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што да канца бягучага тыдня ўборку збожжа трэба завяршыць па ўсёй краіне, за выключэннем Віцебскай і асобных раёнаў на поўначы Мінскай вобласці.

Аляксандр Лукашэнка папярэджвае, што ў выпадку адсутнасці на свінакомплексах неабходных мер па бялагічнай абароне ад афрыканскай чумы свінней, да вінаватых будуць прымяняцца самыя строгія меры, аж да крымінальнай адказнасці. «Я папярэджваю ўжо кіраўнікоў, якія за гэта адказваюць, і ўрад, што скончыцца тыдзень і мы пачнём рэагаваць у рамках крымінальных спраў на гэту праблему. Будучы прыняты драконаўскія меры ў адносінах да адказных», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў, каб кіраўнікі ўсіх узроўняў максімальна сур'ёзна паставіліся да гэтага пытання і арганізавалі на свінакомплексах прапунксны рэжым, «як на ядзерным аб'екце». Нараўне з гэтым кіраўнік дзяржавы нагадаў аб неабходнасці да канца года аднавіць аб'ёмы пагалоў і рэалізуемай свінніны.

На нарадзе Прэзідэнт таксама запатрабаваў павысіць эфектыўнасць папярэджання пажараў ва ўмовах анамальнай гарачыні. Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на тое, што анамальная гарачыня і доўгая адсутнасць ападкаў правакуе пагаршэнне пажарнабяспечнай сітуацыі ў краіне. На большай тэрыторыі краіны ўстанавіў чацвёрты клас пажарнай небяспекі. Спецыялісты прагназуюць дасягненне і пятага класа. Як дакладвае кіраўнік дзяржавы, сёння ў рэжым павышанай гатоўнасці да рэагавання на пазрозу або ўзнікненне пажараў прыведзены ўсе сілы і сродкі адпаведных падраздзяленняў МНС, МУС і Узброеных Сіл.

«Дзякуй богу, што ў нас не адбываецца таго няшчасця, якое мы сёння бачым у Расіі, ва Украіне і іншых суседніх краінах, дзе бушуе пажары і даводзіцца прыгавяць тысячы і тысячы людзей, вялікую колькасць тэхнікі для іх тунэляння», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле яго слоў, таксама маюць месца факты, калі гарэлі сельгасгаспадаркі, пасевы збожжавых культур, іржышча пасля ўборкі. «А іх быць не павінна», — запатрабаваў кіраўнік дзяржавы. «Такія факты сведчаць аб тым, што вынікі прафілактыкі як мінімум насцярожваюць і не ўсё так радасна, як сёння дакладваецца», — лічыць ён.

Аляксандр Лукашэнка перакананы, што патрэбна грунтоўная работа на месцах па ўмацаванні праціпажарнай абароны як аб'ектаў ўборкі, перапрацоўкі і захоўвання ўраджаю, так і лясоў, тарфянікаў і іншага. Таму трэба аб'ектыўна прааналізаваць рэальную карціну і атрымаць вычарпальныя адказы на шэраг пытанняў, у прыватнасці наколькі гатовы да рэагавання на ўзнікаючыя пагрозы сілы і сродкі органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях. Кіраўнік дзяржавы таксама пацікавіўся, у якім стане знаходзяцца каманды праціпажарнай абароны і аварыйна-выратавальных работ Узброеных Сіл, а таксама якая ступень гатоўнасці лясной аховы Мінлясгаса, Беларускай чыгункі і самае галоўнае — мясцовых органаў улады.

На нарадзе таксама плануецца абмеркаваць, што неабходна дадаткова прыняць меры на ўсіх узроўнях — ад рэспубліканскага да мясцовага, уключаючы сельгаспрадпрыемствы і работу з насельніцтвам, — для зніжэння рызыкі ўзнікнення і распаўсюджвання пажараў у лясах, на палях, у месцах адпачынку грамадзян і на асаблівых падворках.

«Неабходна зрабіць усё магчымае, каб дзяржаўная сістэма папярэджання і ліквідацыі надзвычайных сітуацый змагла эфектыўна працістаяць усім негатыўным фактарам як тэхнагеннага, так і прыроднага характару», — запатрабаваў Прэзідэнт. Паводле яго слоў, «самае галоўнае прычына пажараў, гэтых бед і няшчасцяў — гэта людзі». Таму трэба прыняць максімум мер па недапушчэнні знаходжання людзей у лясах у гэты перыяд. «Нічога, пацярпім 7–10 дзён, абдысемся без лясоў. А калі туды прыйшлі, то ні ў якім разе не з запалкамі, запальніцамі, цыгарэтамі, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Патрэбны кантроль і яшчэ раз кантроль».

СТАР.2

Рэкордна гарачае надвор'е ўносіць свае карэктывы ў графікі работы многіх сталічных служб, якія вымушаны ратаваць горад ад надзвычайнай спёкі. Каго капрызы прыроды выбілі з каляіны, а каму пакуль удаецца «не запарвацца»?

Як паведаміў «Звяздзе» намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце ДА «Мінская гарадская жыллёвая гаспадарка» Аляксей ГЕРАСІМЧЫК, сталічным камунальнікам надвор'е не прынесла сюрпрызаў.

— У нас няма ніякіх змен у рабочым графіку. Прыбыранне працоўцаў у дзве змены: раніцай, калі спёка яшчэ невялікая, і ўвечары, калі сонца ўжо не так п'ячэ. Кіраўнікам усіх падраздзяленняў ЖКГ далі рэкамендацыі правесці з работнікамі інструктаж па тэхніцы бяспекі, у тым ліку пажарнай, а таксама азнаёміць з правіламі паводзін на вадзе.

Па словах Аляксея Герасімчыка, мінчане могуць не турбавацца і пра санітарны стан кантэйнераў для смецця.

— Вываз смецця таксама ажыццяўляецца згодна з графікам. Але калі кантэйнеры перапоўненыя — не толькі ў спёку — і ёсць патрэба ў дадатковым вывазе, ЖКС інфармуе пра гэта перавозчыкаў, — расказаў намеснік дырэктара.

А вось каму надвор'е дадало працы, дык гэта спецыялістам МНС: з-за спёкі ў Мінску павялічваецца верагоднасць узгарання сухой расліннасці.

СТАР.2

У Мінску каля ўніверсітэта «Беларусь» прадстаўнікі МНС і валанцёры Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа раздавалі пітную ваду, а таксама інфармавалі мінчан і гасцей сталіцы аб правілах бяспекі ў гарачае надвор'е.

Фота БЕЛТА

Сустрэча без абцасаў

Фота Навіны БУЖЧ

ЖАНЧЫНА-АФАРЫЗМ,

АБО СПЯШАЙЦЕСЯ ПАСПЕЦЬ СКАЗАЦЬ «ДЗЯКУЙ»

Ёй падабаецца жыць па прыныце нататніка. «Зірніце (гартае свой), колькі тут усяго напісана: недзе роўнячка, прыгожа, літарка да літаркі. Недзе перакрэслена. Але адкрываеш новае, чыстуе старонку. І як ты яе напішаеш, так і будзе». Чатыры гадзіны (столькі часу, прызналася, яна яшчэ нікому з журналістаў не ўдзяляла) з Ірынай ДАУГАЛАЙ, начальнікам Галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гомельскага аблвыканкама (адзіная жанчына на такой пасадзе ва ўсёй краіне) праляцелі як адно імгненне. Душэўная размова завяршылася нечаканым запрашэннем у кіно. Глядзелі «Перагвай» з Джон Дэйлам у галоўнай ролі. Апошні ж фільм, які моцна ўразіў маю гераіню (пасля яго прагледу ў кінатэатры ўся зала аплаздырвала стаячы) — «Легенда № 17» пра савецкага хакеіста Валерыя Харламава.

«ЖЫЦЦЁ НАДТА КАРОТКАЕ, КАБ ТРАЦІЦЬ ЯГО НА СКВАПНЫХ МУЖЧЫН»

Галоўны ідэалаг Гомельскай вобласці заваравае эспрэса ў гламурных кубачках (з вывай ружовых туфлікаў на абцасах), частуе сваімі любімымі цукеркамі (Toffifee). — Салодкае — мая слабасць. «Жыццё надта кароткае, каб марнаваць яго на дыеты, сквапных мужчын і дрэнны настрой», — цытуе сваю любімую Фаіну Раневскую. Ужо з першых хвілін размовы заўважыла, што Ірына Віктараўна — вялікі амаатар афарызмаў. Прычым выстрэльвае імі на дзіва вельмі трапна, заўсёды да месца. Калі я сказала ёй пра гэта, жанчына пачала даставаць з шафаў ды шуфляў энцыклапедыі, вялікія і маленькія кнігі з мудрымі выказваннямі. Усе яны, як той казав, «зачытаныя да дзірак», у кожнай — мора закладач. Афарызмы, прызналася, дапамагаюць ёй не толькі ў працы, але і ў сямейным жыцці. — Калі выйшла замуж, свякроў (думаю, гэта многім жанчынам знаёма) часта павучала-прыдзірлася, маўляў, гэта не туды паставіла, тое не так зрабіла. Самае першае, з чаго пачынаецца гэта кніга: «Заўсёды выслушай чужыя парады. Цябе ад гэтага не ўбудзе, а дарадчыку стане лягчэй». Сялёта 26 гадоў, як я ў шлюбе, і ўвесь гэты час у мяне выдатныя адносіны з маёй свякроўю.

СТАР.4

Бяспека

Лясы — пад забаронай

У сувязі з высокім класам пажарнай небяспекі на ўсёй тэрыторыі краіны ўведзена часовая забарона на наведванне лясоў, паведамліў у прэс-службе Міністэрства лясной гаспадаркі.

З пачатку пажарнабяспечнага сезона (па даных на 5 жніўня) у лясным фондзе Мінлясгаса зафіксавана 350 выпадкаў пажараў на плошчы больш за 150 гектараў. З іх 109 пажараў (на плошчы больш за 61 гектар) зарэгістравана ў Гомельскай вобласці, 91 (на плошчы больш за 25 гектараў) — у Мінскай, 49 пажараў на плошчы больш за 14 гектараў адбылося ў Брэсцкай вобласці, 48 (на плошчы амаль у 34 гектары) — у Магілёўскай, 11 пажараў на плошчы 1,4 гектара — у Віцебскай вобласці.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Польшча просіць у Еўрасаюза кампенсцыю

У сувязі з рэзкім скарачэннем экспарту ў Расію і ва Украіну ў Польшчы неабходна стварыць крызісны штаб, заявіў віцэ-прэм'ер, міністр эканомікі краіны Януш Пехачыньскі. «Відавочна, што мы будзем мець справу з працяглай гандлёва-палітычнай вайной», — уперэны ён. — Трэба разумець, што спрэчка вакол Украіны можа прывесці да таго, што ў Еўропе не будзе эканамічнага ўздзіму». Па словах віцэ-прэм'ера, з-за крызісу рост ВУП краіны сёлета будзе ніжэй на 0,5–0,6% за прагназаваны (3,5%). Эканамічнае ведамства Польшчы чакае падзення ўзроўню экспарту ў Расію на 20%, а ва Украіну — на 40%. Акрамя гэтага, у Польшчы апасаюцца, што Расія пашырыць спіс забароненых да ўвозу прадуктаў. Міністр сельскай гаспадаркі і развіцця вёскі Польшчы Марэк Савіцкі звярнуўся па дапамогу да Еўракамісіі, накіраваўшы афіцыйныя лісты з просьбай кампенсавач страты ад забароны на пастаўкі ў Расію польскіх агароднін і садавіны.

Ізраіль выводзіць войскі з сектара Газа

Армія абароны Ізраіля завяршыла аперацыю па ліквідацыі тунэляў баевоўкі палесцінскай групы ХАМАС і выводзіць сухапутныя войскі з сектара Газа, паведамляюць інфармагенцтвы. Як сцвярджаюць у камандаванні Арміі абароны Ізраіля, знішчэнне ўсіх 32 падземных хадоў, што прызначаны для дыверсійных вылазак на тэрыторыю палесцінскай дзяржавы, было адзінай пастаўленай перад войскамі задачай падчас аперацыі «Ахоўны рубяж». У 08.00 па мясцовым часе ўступіла ў сілу 72-гадзіннае гуманітарнае перамір'е, узгодненае пры пасярэдніцтве Егіпта з палесцінскімі групавымі на чале з ХАМАС. Чакаецца, што адначасова са спыненнем агню бакі пачнуць непрымыя перагаворы аб умовых канчатковага ўрэгулявання канфлікту ў сектары Газа.

З-за недасыпання можна страціць здароўе і працу

Недасыпанне негатыўна адбіваецца на кагнітыўнай перапрацоўцы інфармацыі, канцэнтрацыі ўвагі і памяці. Даследчыкі перасцерагаюць: акрамя праблем са здароўем, недахоп сну можа быць прычынай прыняцця няправільных рашэнняў і нават прывесці да страты працы. Для людзей з недасыпаннем характэрны нізкі ўзровень энергіі, зніжэнне паловай цягі, раздражняльнасць, слабая канцэнтрацыя і дрэнны настрой, паведамляе Times of India. Чым даўжэй вы пакутуеце ад недахопу сну, тым ніжэй становіцца хуткасць перапрацоўкі інфармацыі. Важна ведаць, што недахоп сну нельга папоўніць за выхадня. Людзі з недасыпаннем пазбаўляюць свой мозг жыццёва неабходных рэчываў.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Расія забракавала амерыканскую ялавічыну

Федэральная служба па ветэрынарным і фітасанітарным наглядам выявіла антыбіётык тэтрацыклін у партыі астуджанай цяляціны, якая паступіла з амерыканскага прадпрыемства Marcho Farms. Як паведаміў памочнік кіраўніцтва службы Аляксея Аляксеева, Рассельгаснагляд не выключае магчымасці поўнай забароны на імпарт ялавічыны з ЗША. Акрамя таго, Рассельгаснагляд выявіў мезафільтныя азробныя і факультатыўна-аназробныя мікраарганізмы ў мясе птушкі некаторых амерыканскіх кампаній. Ведамства папярэдзіла дзяржаўную ветэрынарную службу ЗША аб недапушчальнасці такіх паршчэнняў і неабходнасці ўвесці рэжым умоцнення лабараторнага кантролю ў дачыненні да прадукцыі гэтых прадпрыемстваў.

КОРАТКА

Стаўку падатку на прыбытак прапануецца панізіць з 18% да 15%.

У Беларусі ў першым паўгоддзі выйшлі 2949 парушэнняў тэрмінаў выплаты заробатнай платы.

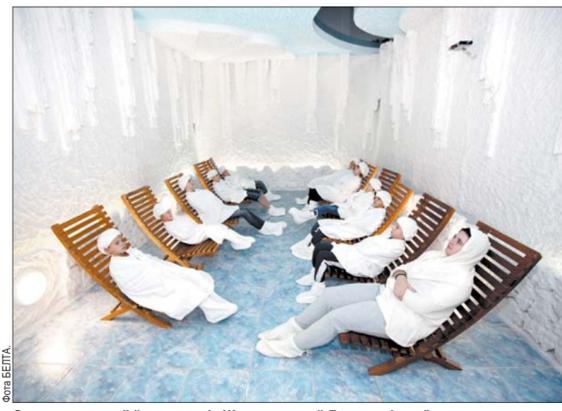
У краіне зніжаецца колькасць няшчасных выпадкаў на вытворчасці. Паводле аператыўных даных, у студзені-чэрвені 2014 года ў арганізацыях рэспублікі ў выніку няшчасных выпадкаў на вытворчасці загінулі 78 чалавек (за аналагічны перыяд мінулага года — 86 чалавек), цяжкія траўмы на вытворчасці атрымалі 338 чалавек.

VI Кангрэс педыятраў краін СНД «Дзіця і грамадства: праблемы здароўя, развіцця і харчавання» пройдзе 9-10 кастрычніка ў Мінску.

Тыдзень беларускай кухні пройдзе ў рэстаранах і кавярнях Мінска з 11 па 17 жніўня. Асноўнае правіла Тыдня — адзіная рэцэптура і цэны.

Адпачыць і аздаравіцца

Існуе меркаванне, што ўсе пуцёўкі ў беларускія санаторыі загалым скупляюць расіяне, а беларусам трапіць летам у санаторый цяжка. Ці так гэта, а таксама як адпачыць і аздаравіцца, не выяжджаючы з Беларусі, і аб кошце такога адпачынку нам расказаў дырэктар Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лясчым насельніцтва Геннадзь БАЛБАТОўСкі.

Сеанс галатэрапіі ў санаторыі «Жамчужына» ў Лепельскім раёне.

САНАТОРЫІ З НЮАНСАМІ І БЕЗ ІХ

Наш суразмоўца не лічыць, што асноўную колькасць тых, хто адпачывае ў нашых санаторыях, складаюць расіяне. «За год у нашых санаторыях устаноў аздараўляюцца больш за 1,3 млн грамадзян — і гэтая лічба стабільная ўжо на працягу трох апошніх гадоў, — кажа Геннадзь Балбатоўскі. — Па выніках мінулага года з гэтых 1,3 млн чалавек колькасць іншаземцаў складала 234 тысячы. З іх каля 80% расіяне — гэта дзесьці каля 188 тысяч. Калі браць свабодную рэалізацыю пуцёвак, то ўсяго на наўны разлік фізічным і юрыдычным асобам будзе прададзена 567 тысяч пуцёвак. Так што нават у вольным продажы доля замежнікаў складае ўсяго 40%».

СТАР.2

НЕ ЎПУСЦІЦЬ ЧАС

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На думку Аляксандра Лукашэнкі, «трэба вытрымаць хаця б той узровень пажарнай бяспекі, які ёсць на сённяшні дзень».

Прэзідэнт таксама запатрабаваў навесці парадка каля зон адпачынку на Мінскай моры. Паводле яго слоў, ён абсталявае праінспектаваў сітуацыю ў раёне Мінскага мора. «Там наогул катастрофа», — падкрэсліў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў ад кіраўніцтва горада Мінска і Мінскай вобласці неадкладна прыняць меры па навадзненні праектаду.

«Сёння трэба зрабіць усё, што можна. На перспектыву трэба абсталяваць стаянкі — простыя, зручныя, каб людзі маглі паставіць аўтамабілі і з дзецьмі падысці да вады, абсталяваць месцы для купання. Тысячу разоў аб гэтым гаварылі, але нічога не зроблена», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён звярнуў увагу, што сітуацыя, калі адпачывальнікі пакідаюць свае аўтамабілі ледзь не ля самай вады, а часам і мільчы іх, негатыўна ўплывае на экалагічную абстаноўку. «Там жа дзеці адпачываюць! Не дай бог, я сёння-заўтра ўбачу каля вадаёмаў тое, што я бачыў 3-4 дні таму. Трэба захаваць рытм і працаваць. Калі нехта нас не разумее, трэба патрабаваць так, каб было страшна ступіць не туды, куды трэба», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Паводле матэрыялаў БЕЛТА.

ПАДЗЯКА ЗА ПРАЦУ

Дзяржузнагарод удастоены 93 работнікі розных сфер

Адпаведны ўказ Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў 4 жніўня, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Ордэнам «За службу Радзіме» III ступені ўзнагароджаны намеснік дзяржаўнага сакратара Савета бяспекі генерал-маёр мільціцы Аляксандр Канавалаў, першы намеснік міністра ўнутраных спраў — начальнік крмінальнай мільціцы генерал-маёр мільціцы Вялічэнні Міхневіч і начальнік упраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама генерал-маёр мільціцы Ігар Яўсееў.

Ордэнам Пашаны адзначаны заслугі прафесара кафедры Віцебскай дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны Сямёна Абрамава, дырэктара Інстытута фізіка-арганічнай хіміі НАН Беларусі Аляксандра Більдзюкевіча, гэндырэктара Беларускага тэлеграфнага агенства Дамітрыя Жука. Гэтай жа ўзнагароды удастоены начальнік упраўлення кантролю будаўніцтва і жыллёва-камунальнай гаспадаркі галоўнага ўпраўлення кантролю па горадзе Мінску Камітэта дзяржаўнага кантролю Вера Мацулевіч, начальнік цэнтра сувязі і аўтаматызаваных сістэм Беларускага тэлеграфнага агенства Самуіл Рызжэвіч і першы намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Сяргей Чыжык.

Камандзір паветранага судна СРЈ-100 авіяцыйнага атрада авіякампаніі «Белавія» Аляксандр Букрэў ўзнагароджаны медалём «За адрываў». Аналагічнай ўзнагароды удастоена бортправаднік Алена Мурзак.

Указам прысвоена ганаровае званне «Народны артыст Беларусі» артысту-вакалісту, вядучаму майстру сцэны Гомельскай абласной філармоніі Галіне Паўлянок.

Дата

ВА ЎСІХ СФЕРАХ ЖЫЦЦЯ ГРАМАДСТВА

Адміністрацыі Прэзідэнта — 20 гадоў

Адбыўся ўрачысты сход, прысвечаны 20-годдзю з дня стварэння Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэй Кабякоў агучыў Прытальнае слова ад кіраўніка дзяржавы, у якім Адміністрацыя вызначана як «важны дзяржаўны орган, які забяспечвае рэалізацыю паўнамоцтваў кіраўніка дзяржавы ва ўсіх сферах жыцця грамадства». Прэзідэнт таксама адзначыў высокую прафесіяналізм работнікаў Адміністрацыі. Гэтую думку падтрымаў і Андрэй Кабякоў: «Знайсці разумных і адданных краіне людзей, прыцягнуць іх да працы для дзяржавы, правільна расплазаць іх здольнасці і націхнуць на працу — гэта складаная задача, з якой Адміністрацыя выдатна справляецца».

З нагоды обілею некаторым работнікам Адміністрацыі ўручылі дзяржаўныя ўзнагароды.

Уладзіслава КУЛЕЦКІ

Прыёмная кампанія—2014

У СТУДЭНТЫ... З ЛЮБОЙ СУМАЙ БАЛАЙ?

Сёлета на платнае дзённае аддзяленне ў БДУ прыйшлі абітурыенты з дастаткова высокімі баламі. Больш за 300 балаў у суме маюць 18% залічаных на першы курс (гэта 249 чалавек). 79% будучых першакурснікаў платнай формы навучання маюць звыш 200 балаў (1096 чалавек). І гэта пры тым, што ўстаноўлены лічбы набору на шэраг папулярных у моладзі спецыяльнасцяў былі ў БДУ дастаткова вялікімі.

Нельга назваць нечаканасцю той факт, што амаль высокія балы аказаліся ў абітурыентаў, залічаных на факультэт міжнародных адносін. Так, для таго, каб паступіць на спецыяльнасць «Міжнароднае права», трэба было мець не менш за 289 балаў, на «Лінгвакараіназнаўства» — 283 балы, «Міжнародныя адносіны» — 270 балаў, «Мытную справу» — 265. Самы высокі прахадны бал на прафэсійна-навуковых спецыяльнасцях сфарміраваўся сярэд ахвотных спецыяльнасцяў хімію лекавых спалучэнняў (286), біяхімію (234) і мікрабіялогію (209).

Праходны бал на спецыяльнасці «Менеджмент у сферы міжнароднага турызму» склаў 256, «Бізнес-адміністраванне» — 257, «Сусветная эканоміка» — 243, «Інфармацыя і камунікацыя» — 238, «Лагістыка» — 234, «Міжнародная журналістыка» — 224.

Пакое штучнага лёду ў санаторыі «Прыазёрны».

У цэлым, каб патрапіць у санаторый летам, трэба пачынаць думаць пра гэта яшчэ зімой, упэўнены наш суразмоўца. Сёння ўсе месцы ў нашых санаторыях запўнены, на жывённе таксама ўжо забраніраваны, пудзіць можна набыць толькі на кастрычнік-лістапад.

Чым яны прыцягваюць?

Чытаем водгукі тых, хто адпачыў у нашых санаторыях. Вось тыповы: «Нядарэнная лячэбная база, чыстая акуратная тэрыторыя, усё карпусі ад ядраны пераходамі (не такі ўжы і лабірынт, на другі дзень разабраліся), вялікі басейн. Аб'ём працэдур дастатковы, каб два тыдні не сумавалі — увес дзень па іх бегаеш, з 8 да 16 гадзін, а ў вольны час вельмі прыемна пасядзець на лавачцы з кніжкай (ёсць бібліятэка). З недахопаў: нумарны фонд мае патрэбу ў рамонт. Добра, што было добрае надвор'е і ў нумары толькі нававалі...»

Яшчэ адзін: «Адзяджаць не хачелася! Нас было тры дзень і двое дзяцей. Прыехалі з Масквы на машыне, абед ужо скончыўся, але для нас усё роўна накрыві стол...»

Увес персанал, і медыцынскі, і абслуговы, вельмі добра-зачлівы. Калі камуціці здолела адваротнае, мабыць, самі былі няветлівымі. З мінусай — якасць нумароў і матрацаў. Мы нічога шыкоўнага не чакалі, але усё ж... Некаторым не падабалася харчаванне, але нас яно задавальняла цалкам! У фітабары незвычайна смачныя кіслародныя каткэйці на шыпышніку і выдатныя свежадзісныя сокі (платна). Але усё гэта павінен прызначыць доктар. Вельмі спадабалася вада ў басейне — яна не хлараваная! Спадабалася заняткі ЛФК...»

Для дзяцей няма зусім нічога, нават пясочніцы. Затое можна гуляць у лесе і купаць пясак на беразе вадаёма. Тэрыторыя цудоўная. У возеры плаваюць качкі, лебедзі, бабры. Кажуць, што нават норку бачылі...»

Такім чынам... Чыстыя азёры і паветра, празрыстыя сасновыя бары з вялікай колькасцю ягад і грыбоў. Не трэба праходзіць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

акліматызацыю і занадта далёка ехаць. Як правіла, ветлівы персанал, добрая лячэбная база. Гэта, вядома, вельмі прывабныя моманты на карысць таго, каб правесці адпачынак у нашым санаторыі.

Але ёсць і нюансы. Так, на расійскіх сайтах можна ўбачыць папярэджанні накшталт такога: «Але калі, апроч прыгожых пейзажаў і прыязнага персаналу, для вас важны стан нумарнога фонду, развіццё інфраструктуры, наяўнасць дадатковых паслуг для баўлення вачэрняга вольнага часу і адпачынку з дзецьмі, то перш чым выбраць той ці іншы санаторый у Беларусі, чытайце водгукі іншых кліентаў. У любых выпадку, не трэба за нізкі кошт чакаць сучаснага ўзроўню сэрвісу. А вось калі для вас гэта не так важна і вы едцеце не вясільліца, а менавіта адпачыць і падлячыцца і хацелі б адпачыць «бюджэтна» — беларускія санаторыі могуць стаць цалкам прымальным варыянтам.»

Што кажуць спецыялісты?

— Нашай асноўнай перавагай з'яўляецца медыцынскі складнік, — упэўнены дырэктар Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва. — Трэба абмяжоўваць паняцці «аздараўленне» і «санаторна-курортнае лячэнне». Апошняе — гэта ўжо від медыцынскай дапамогі, пераважна прыродным лячэбным фактарам. І, па сутнасці, санаторый, які не валодае такімі фактарамі, не мае права і называцца.

Сёння на тэрыторыі практычна ўсіх нашых санаторыяў ёсць свідраваны з мінеральнай вадой. Мы багатыя на прыродныя рэсурсы, якія дазваляюць лячыцца і умацоўваць здароўе. У санаторыях рэспублікі выкарыстоўваюцца лячэбныя гразі з пяці радовішчаў.

Безумоўна, у нас развіваецца і матэрыяльна-тэхнічная база. Для высокатэхналагічнага лячэння набываецца шмат новай апаратуры — у гэта ўключаюцца значныя сродкі. Па выніках 2013 года, у нас на развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы было выдаткавана больш за 78 тысяч долараў у эквіваленце — гэта траціна ад абароту сродкаў

САНАТОРЫІ З НЮАНСАМІ...

уласнікаў санаторыяў у цэлым. Гэта значыць, грошы не працядуцца, а ўключаюцца ў развіццё. Адпаведна, развіваецца і сфера паслуг. Сёння практычна не знайсці санаторыя, які б не прапановаў больш за 200 відаў толькі медыцынскіх паслуг.

Ці запойнім на ўсе 100?

Сёлета мы чакаем прыкладна такую ж колькасць адпачывальнікаў, які ў мінулыя гады, — прагназуе Геннадзь Балбатюскі. — Такія лічбы дазваляюць забяспечваць сярэднядавую загрузку санаторыяў на 90%. А ўлетку нашы санаторыі запойныя на 100%.

Ён нагадвае, што ўсе нашы

Каб патрапіць у санаторый летам, трэба пачынаць думаць пра гэта яшчэ зімой. Сёння ўсе месцы ў нашых санаторыях запўнены, на жывённе таксама ўжо забраніраваны.

санаторый на сёння з'яўляюцца самастойнымі суб'ектамі гаспадарання і працуюць у рынкавых умовах — гэта значыць не маюць дзяржаўнага суб'екта з бюджэтных сродкаў, акрамя санаторыяў Мінпрацы і сацабаронаў. Яны ўдзельнічаюць у адкрытым конкурсе па закупцы паслуг, які штогод праводзіць Рэспубліканскі цэнтр па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту і Фонду дзяржаўнага сацыяльнага страхавання. «Дзяржава выдзяляе дастаткова сродкаў на гэты мэты, — кажа Геннадзь Балбатюскі. — Так, у гэтым годзе было выдзелена больш за 1 трлн рублёў для аздараўлення нашых грамадзян, якія маюць ільготы».

Колькі гэта каштуе?

Апошнім часам людзі кажуць, што цэны ў нашы санаторыі не такія ўжо і маленькія. Нават прадзвінцкіх расійскага турбінеза адзначаюць, што пасля таго, як гэты санаторый павысілі цэны ў гэтым сезоне на 20%, адпачынак у іх ужо не здаецца такім танным, які гэта было раней.

«Суднасныя «кошт-якасць» у нас прымальны, — лічыць Геннадзь Балбатюскі, — попыт захоўваецца. А менавіта ён вызначае прапанову. Калі мы кажам пра 90-працэнтную сярэднедавую запўненнасць і 100-працэнтную ў сезон, то цэнавая палітыка, відаць, правільная». Тэндэнцыі для зніжэння цен пры існуючым попыце спецыяліст не бачыць.

Колькі ж каштуе адпачыць і аздаравіцца ў беларускім санаторыі?

Кошт стандартнага двухмеснага нумара ў свабоднай рэалізацыі на суткі для аднаго чалавека складае ў сярэднім каля 350 тысяч рублёў. Калі ж браць нумар папешанай камфортнасці, то цэна можа скласці і 500–600 тысяч рублёў, і вышэй. Кожны сам вызначае, колькі яму плаціць і ў якія ўмовы ехаць.

Але гэта калі купляць пудзіўку ў вольным продажы. Грамадзяне Беларусі, якія выплываюць абавязковыя страхавыя ўносы на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва (а гэта ўсе, хто працуе і атрымлівае «белую» зарплату), маюць права набыць пудзіўку за кошт сродкаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання.

Для гэтага трэба звярнуцца ў камісію па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва па месцы працы (службы, вучобы) з прыкладаннем да заявы медыцынскай даведкі аб стане здароўя, якая вызначае патрэбнасць у санаторна-курортным лячэнні альбо адсутнасць супрацьпаказанняў да яго. Пры гэтым пудзіўка ў санаторый даецца па профілі захавання, указанаму ў графе «Рэкамендацыі».

Тыя, хто самастойна выплывае абавязковыя страхавыя ўносы на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва, могуць звярнуцца ў прадстаўніцтва Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва па месцы жыхарства.

Кошт пудзівак, закупленых Рэспубліканскім цэнтрам па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва ў 2014 годзе, складае 265 тысяч рублёў у суткі.

Памер платы за пудзіўку для грамадзян пры гэтым вызначаецца ў залежнасці ад памеру іх сярэднямесячнага грашовога даходу (зарплаты, пенсіі, стывенды) за 12 календарных месяцаў, папярэднім месцу выданы пудзіўкі. У цэлым, ён вагаецца ад 15% ад поўнаго кошту пудзіўкі — калі памер грашовога даходу атрымлівае пудзіўкі складае менш за палову налічанага сярэднямесячнага заробатнай платы работнікаў Беларусі.

Акрамя таго, прафсаюзныя і некаторыя іншыя санаторыі могуць даць грамадзянам Беларусі зніжку ў памеры 25%. Таксама для беларусаў існуе сістэма зніжкаў у залежнасці ад сезона. Такім чынам, дорага адпачываць у нашых санаторыях ці не, — кожны вызначае для сябе сам.

Святлана БУСЬКО.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

ФАКТЫ

ФАКТЫ

ФАКТЫ

ФАКТЫ

ФАКТЫ

І СТО ТЫСЯЧ ТОН ДРУГОГА МІЛЬЁНА

Яшчэ да першага жніўня аграрыі Брэстчыны перадолелі рубжэ у мільён тон збожжа. Але ўборка працягваецца. І ў некаторых раёнах на палях застаецца каля трэці ад агульнай колькасці каласавых культур. Гэта значыць, да запаветнага мільёна прыбавіцца сотня тысяч тон, а можа, і не адна.

Гаспадарнікі ў адзін голас адзначаюць, што спякота спрыяе ўборцы. Хоць працаваць у такім надвор'е цяжка, але збыжжы не трэба сушыць, а ўборка можна фактычна ў дзве змены. Урадхайнасць сёлета радзе земляробам. З кожнага гектара ў рэгіёне атрымліваюць амаль на дзесяць цэнтраў больш, чым летася. А намалот гаспадарак Баранавіцкага і Ляхавіцкага раёнаў складае больш за 50 цэнтраў з гектара.

Яна СВЕТАВА.

МІНСК-ПАСАЖЫРСКІ ПРЫЗНАНЫ ЛЕПШЫМ

Мінскі вакзал заняў першае месца на рэспубліканскім аглядзе санітарнага стану і добраўпарадкавання чыгуначных вакзалаў.

Пераможцам прызнаны вакзал станцыі Мінск-Пасажырскі — ён заняў першае месца сярэд паказальнікаў вакзалаў. На другім месцы ў гэтай катэгорыі — вакзал станцыі Брэст-Цэнтральны. Сярод вакзалаў першага класа лепшым прызнаны вакзал станцыі Орша-Цэнтральная. Першая прэмія сярэд прэзідэнтаў, якія адносяцца да другога класа, сталася вакзалу станцыі Маладзёзна, другая — вакзалу станцыі Пінск.

Пры падвядзенні вынікаў конкурсу ўлічваліся работы па паляпшэнні добраўпарадкавання і санітарнага стану чыгуначных вакзалаў і прылеглах да іх тэрыторый. Улічваліся таксама архітэктурная выразнасць, афармленне фасадаў, абсталяванне прылеглах тэрыторый малымі архітэктурнымі формамі, паляпшэнне якасці абслугоўвання пасажыраў, пашырэнне колькасці і павышэнне якасці паслуг. Штогодны рэспубліканскі агляд санітарнага стану і добраўпарадкавання чыгуначных вакзалаў праводзіцца з 2001 года.

БРАКАНЬЕРА ВЫКРЫЛА КУЛЯ

Балістычная экспертыза кулі, праведзеная спецыялістамі Дзяржкамітэта судовых экспертыз, дапамагла ўсталяваць асобу браканьера, які незаконна здабыў лася на тэрыторыі Баранавіцкага раёна. Тушу жывёлы з прыкметамі агнястрэльнага ранення дзяржаўна-спектары знайшлі на сельскагаспадарчым полі каля вёска Валохава.

Куля, якую дасталі з тушы, як аказалася, была выпушчана з наразной зброі. Высветліць, каму яна належыць, было няцяжка. Уладальнікам зброі аказаўся жыхар Баранавіч, дырэктар аднаго з камерцыйных прадпрыемстваў. Стрэльбу і патроны ў парушальніка канфіскавалі для правядзення следчых дзеянняў, самога змясцілі пад хатні арышт. Па расшнры суду за незаконнае палыванне, якое пацягнула нанясенне шкоды ў буйным памеры, браканьер можа быць як аштрафаваны, так і пазбаўлены волі тэрмінам да трох гадоў.

РТУЦЬ У ПАДВАЛЕ НА ВІЛЕНСКАЙ

Прыбіраючы падвал пяціпавярховага жыллага дома па вуліцы Віленскай у Маладзечне, жыхар знайшоў цэлафанавы пакет з ртутцю, дзе было каля паўкілаграма вадкага металу, і яе разліў на плошчы 0,5 кв. м.

— Работнікі МНС пры дэмеркурацыі сабралі 200 грамаў ртутці. Пры дапамозе аналізатара правялі замеры канцэнтрацыі яе паўры ў паветры: гранічна дапушчальная канцэнтрацыя на ўваходзе ў падвал была перавышана ў 10 разоў. А ва ўсіх пад'ездах дома яна была ў норме, — паведамлілі ў Мінскім абласным упраўленні МНС. — Пасля актыўнага праветравання правялі паўторныя замеры канцэнтрацыі паўры ртутці ў паветры, якія засведчылі, што гранічна дапушчальная норма не перавышана, таму падвал можна эксплуатаваць і надалей. Пацярпелых не было, эвакуацыя не праводзілася.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ІЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение УНП 100071326 «Минскстрой» ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Комплексный проект застройки жилой территории в границах улиц Притыцкого, Скрипникова, Одиново, Лобанка (микрорайон № 3)». Жилой дом № 36 по генплану в г. Минске, опубликованную в газете «Звязда» 31 декабря 2013 года.

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений № 52. № 93 в целом выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий: 3-комнатные квартиры — 1280 долларов США, 2-комнатные квартиры — 1400 долларов США. Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства. Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты денежных средств на специальный и расчетный счет застройщика.

При одновременной уплате всей суммы по договору создания объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингосисполкоме стоимость 1 кв. м общей площади уменьшается на сумму, эквивалентную 50 долларам США и составляет, соответственно, 1230 долларов США и 1350 долларов США. Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Если гражданин либо иной претендент на участие в долевом строительстве не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своей неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и ГПО «Минскстрой» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим претендентом. Генеральный директор Н.В.Милошевский

Утерянные бланки строгой отчетности, полисы формы 2 РП серия КЕП №№ 0010402-0010411 в количестве десяти штук считать недействительными. УНП 100085903

ІЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение УНП 100071326 «Минскстрой» ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Многokвартирные жилые дома №№ 11, 12 по генплану в квартале жилой застройки пр. Держинского – ул. Алібегова – пр. Газеты «Правда». Жилой дом № 11 (по генплану) со встроеными помещениями и подземной автостоянкой» в г. Минске, опубликованную в газете «Звязда» 27 февраля 2014 года.

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений №№ 7, 8, 71 без учета выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий: 1-комнатные квартиры — 1620 долларов США. Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства. Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты денежных средств на специальный и расчетный счет застройщика.

При одновременной уплате всей суммы по договору создания объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингосисполкоме стоимость 1 кв. м общей площади уменьшается на сумму, эквивалентную 50 долларам США и составляет 1570 долларов США. Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Если гражданин либо иной претендент на участие в долевом строительстве в течение 5 (пяти) календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своей неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и ГПО «Минскстрой» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим претендентом. Генеральный директор Н.В.Милошевский

ІЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение УНП 100071326 «Минскстрой» ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Комплексный проект застройки жилой территории в границах улиц Притыцкого, Скрипникова, Одиново, Лобанка (микрорайон № 3)». Жилой дом № 36 по генплану в г. Минске, опубликованную в газете «Звязда» 31 декабря 2013 года.

Начало строительства жилого дома — 27 ноября 2013 года. Предполагаемый срок ввода жилого дома в эксплуатацию — 8 октября 2014 года. Генеральный директор Н.В.Милошевский

Государственное производственное объединение УНП 100071326 «Минскстрой» ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Строительство многоквартирных жилых домов типовых потребительских качеств №№ 9, 11 (по генплану) со встроено-пристроенными помещениями в жилом квартале в границах ул. Янковского — ул. Горьковского — ул. Проектируемой». Жилой дом № 11 по генплану в г. Минске, опубликованную в газете «Звязда» 4 октября 2013 года.

Начало строительства жилого дома — июнь 2013 года. Предполагаемый срок ввода жилого дома в эксплуатацию — 3 октября 2014 года. Генеральный директор Н.В.Милошевский

МЯСЦОВАЕ І ДЭПУТАТ АБО МЯСЦОВЫХ САВЕТАУ

6 жніўня
2014 г.
№ 12 (333)

АКЦЭНТЫ ЦЫВІЛІЗАВАНЫ ПАДЫХОД

Вясковыя жыхары ўжо забываюць пра стыхійныя звалкі

«Ды ты ў мяне вялікі смяцяр!» — пакеплівае з Таццяны Шчарбацэвіч Віктар Шчарбацэвіч. Пакеплівае тады, калі яна, старшыня Крошынскага сельскага Савета дэпутатаў, просіць яго, старшыню СВК «Крошын», аб чарговай порцыі матэрыяльных уліваўняў дзеля добрай справы — добраўпарадкавання.

Гутарка, як правіла, праходзіць за вярэй або сняданкам. Іншага часу ў мужа і жонкі Шчарбацэвічаў, хутэй за ўсё, не будзе — абое людзі занятыя. Зрэшты, яны бацца не толькі дома, бо праца аднаго рэгулярна перамяшчае з працы другога.

СВК «Крошын» — гаспадарка, добра вядомая не толькі ў Баранавіцкім раёне, але і на Брэстчыне ў цэлым. Ды і ў краіне пры падвядзенні вынікаў пасяўняў, уборкі ўраджаю, або вядзення жылвагадоўлі СВК «Крошын» у лідарах. Але мы гутарым не пра эканоміку, а пра навадзённе парадку на зямлі.

Адно з другім так цесна звязана, што не расплэсці, — кажа Таццяна Шчарбацэвіч і распавядае пра тое, як часта ў гаспадарку прывязджаюць госці, як часта тут праходзяць розныя семінары. — А каб гэтай сустрэцы, трэба прыбрацца. Цэнтральная сядзіба гаспадаркі — вёска Крошын — месца гістарычнае, радзіма паэта Паўлюка Багрыма. Значыць, марку трэба трымаць. Тэрыторыя Крошынскага сельсавета — адна з самых чыстых у раёне. Гэта пацвярджаюць і санітарныя ўрачы, і мясцовыя ўлады.

А папярэднічалі гэтай карпатлівай выхавачай праца з людзьмі, адзначае Таццяна Пятроўна. Але сама і дадае, што на адных лозунгах далёка не заедзеш. Таму вырашылі праводзіць конкурсы на лепшае падвор'е, лепшыя кветнікі, лепшага гаспадарка. Пераможца заахвочвалі, ставілі ў прыклад, звалі нават дошку пашаны і... ганьбы.

Думала — не падзейнічае. Але ж чапляе! І воўс ужо і агароджы новыя амаль ва ўсіх, і кветкі зацілілі не толькі на асабістых участках, але і за іх межамі.

Сельскі Савет выступае арганізатарам і наглядчыкам і грамадскіх спраў, скажам, такіх, як прыборка могілак або навадзённе парадку ў памятных месцах. У гэтым юбілейным годзе палічылі сваім абавязкам абнавіць помнікі воянам-вызваліцелям, дзесяці да розуму найпрыгажэйшы парк, які з'яўляецца гонарам крошынцаў. На пытанне, адкуль сродкі, Таццяна Шчарбацэвіч сціпла ўсміхаецца і адказвае, што СВК дапамагло. «З аднаго боку, мне няёмка праціць у мужа, а з другога — не для сябе ж працу, а для агульнага дабрабыту, а ён дапамагае не жонцы, а сваім ж работнікам, каб ім было дзе адпачыць пасля працоўных будняў», — лічыць патрэбным патлумачыць прадстаўніца сельскай ўлады.

Таццяна Шчарбацэвіч упэўнена, што добраўпарадкаванне трымаецца на такіх фактарах, як неаб'яўкаваць. А ў яе камандзе ўсе менавіта такія. Каманда — гэта супрацоўнікі сельвыканкама, дэпутаты Савета і старасты вёсак. Лепшыя яна называе не можа — усе працуюць адказна, з душой. І гэта зразумела — не справіцца адной Шчарбацэвіч з такой глабальнай задачай, як навадзённе парадку на зямлі. На тэрыторыі сельсавета 15 могілак. І хоць у законе аб пахаванні выразна прапісана, што за парадкам павінны сачыць сваікі, Таццяна Пятроўна упэўнена, што ад гэтай трэба адхіляцца.

У гаосці родных ужо няма, хтосьці вельмі далёка і рэгулярна прыязджаць не можа, іншыя не лічаць патрэбным глядзець магілы тых, хто даўно пайшоў на той свет. Восі і атрымліваецца, што агульны парадка падтрымлівае няма каму. «Пераканана, што людзі павінны плаціць за карыстанне могілкамі, а за парадкам няхай глядзець спецыялізаваныя арганізацыі», — агучвае сваё бачанне справы старшыня сельскага Савета.

Мярыя яна змяняе людскую псіхалогію і яшчэ ў адным пытанні. — Ва ўсім свеце на могілкі носяць жывыя кветкі. Яны засохнуць, згінуць і ператворацца ў зямлю — ніякай шкоды прыродзе, — разважае Таццяна Пятроўна. — Наша ж звычка ўпрыгожваць магілы штучнымі кветкамі дорага нам абдыдзецца. Паглядзіце на палігоны бытавых адходаў, якія мігцяць гэтымі самымі вечнажывымі кветкамі! Колькі гадоў спатрабіцца, каб яны ператварыліся ў прах? Гэтай энэргічнай жанчыне многае удалося. Гэта дзякуючы ёй высюкіць квіткацца, чаму ў сельскай мясцовасці няма дворнікаў, а ў горадзе ёсць? Шмат хто гатовы заплаціць, каб вакол шматпаварковага

дома было чыста. Успомніце, колькі раней было праблем з вывазам бытавога смецця. Стыхійныя звалкі ўзніклі то тут, то там. Цяпер гэта з'ява рэдка. Пераважная большасць жыхароў вёсак заключаюць дагаворы, плацяць за гэта і бяды не ведаюць.

— І усё ж не магу сказаць, што ў нас тут усё гладка, — дадае старшыня. — Ёсць усё ж людзі, з якімі даводзіцца змагацца з дапамогай прадлісанняў. Сёлета ўжо 30 выдала, не выканана толькі адно, але я не спяшаюся караць чалавека, хочацца дамагчыся выніку падобраму.

Людзі сапраўды розныя, — працягвае размову старшыня Палонкаўскага сельскага Савета Ніна КІСЕЛЬ. — Адны гатовыя кожны сантыметр зямлі прыглядзіць, іншыя ж насьмечанае прыбіраюць толькі пасля ўказання ўчастковага.

Але ў цэлым цывілізаваны падыход ужо даўно прыйшоў у вёску. Калі раней на ўскрайку лесу ледзь не на кожным кроку можна было знайсці стары тэлевізар, халадзільнік, рэшткі легкавога аўта, то цяпер па дагаворам з ЖКГ усё гэта вывозіцца. Стыхійных звалак, вядома, не пазбегнуць, але ў цэлым людзі сталі больш свядомымі. Падгорнаўскі сельсавет — тэрыторыя, дастаткова аддаленая ад горада, затое яна вылучаецца прыроднай прыгажосцю. У невялікай вёсцы Колбавічы прапісана расійская фірма «ЭкаБелКолбавічы», якая мае намер ператварыць гэты чароўны куток прыроды ў турыстычную мекку. Ужо вядзецца рэканструкцыя вадаёма, перабудовацца пад гасцініцу мясцовыя закінуты клуб. У планах намяла цікавых аб'ектаў, у тым ліку і пад'ом. У сельскім Саўеце гэта вітаюць. Ведаецца, па якой прычыне? Жыццё закіпіць, поплы на зямлю і ўчасткі будзе. А пакуль асноўнай праблемай тут лічаць знос старых безгаспадарчых дамоў.

— Такіх у нас 5, але і з імі справіцца няпроста, — прызначае кіраўнік справам Падгорнаўскага сельвыканкама Ірына МАКАРЦОВА. — Знесці дом каштуе каля 10 млн. рублёў. А потым яшчэ трэба кудысьці падзець будаўнічае смецце, знайсці таго, хто гэта зробіць.

Трухлявае жыллё — гэта праблема для ўсяго раёна, — дапаўняе старшыня Баранавіцкага раённага Савета дэпутатаў Сяргей ДЗЯДОВІЧ. — Такага налічваецца без малаго 500 адзінак. Праўда, 347 гаспадароў пустога жылля заявілі, што маюць намер выкарыстоўваць дамы, але 110 будынкаў дакладна падлягаюць зносу. Плануем знесці сёлета 37 старых пабудов. Сур'ёзныя намаганні даводзіцца прыкладаць сельвыканкамам і па добраўпарадкаванні могілак. Іх у раёне налічваецца 121. Цяпер ідуць работы па агароджанні большасці бетоннымі платамі. Усюды ўстаноўлены кантэйнеры для смецця, сельвыканкамы заключылі дагаворы з ЖКГ на вываз. У цэлым на добраўпарадкаванне могілак за перыяд з 2012 года выдаткавана 220 млн рублёў і больш за 100 мільёнаў — на выраб дэжархатаў на зямлю.

У тым жа Падгорнаўскім сельсавете ў вёсцы Яжона жывуць вельмі арганізаваныя людзі, якія ўмеюць гуртавацца. Яны праводзяць суботнікі на навадзённы парадку на могілках, у вёсцы ў цэлым, вырашаюць набабелыя праблемы.

— А праблем у нас збіраецца няма, — разважае старшыня Жамчужненскага сельскага Савета Валерый ГЕРМАН. — Хоць у апошні час людзі сталі свядомымі, стыхійных звалак не дапускаюць, лепш глядзець за прысядзібымі ўчасткамі. Тым не менш, калі на тэрыторыі сельсавета 17 населеных пунктаў, а ў самым вялікім — пасёлку Жамчужны — жыве каля 15 тысяч чалавек, то клопатаў хапае. Тым больш што ў штаце сельвыканкама работчы няма. Праўда, зарапа па дамоўе з цэнтрам занятасці ў нас працуе чалавек, лепш глядзець за абкошваным дарогам, могілкам, скверам.

— Прый дапамоце райвыканкама ўсім сельскім Саветам закуплены трымеры, цэнтр занятасці прадаставіў 15 рабочых, — падсумоўвае Сяргей Дзядовіч і дадае, што раённы план на навадзённы парадку на зямлі — дакумент, які кіруецца ў сваёй працы ўсе сельскія Саветы раёна.

Паліна ГАЛІЕЎСКАЯ.

У СВАЁЙ АКРУЗЕ

З ЧАГО ПАЧЫНАЕЦЦА РАДЗІМА

Дэпутат Мікалай Калтуноў пасадзіў у Халмах гай і збіраецца ажывіць азёры

Наллі ЗІГУЛЯ

Сёння вёска Халмы, што ў Горацкім раёне, налічвае ўсяго 13 жыхароў. Але Мікалай Калтуноў, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, запомніў яе іншай. У 70-я гады, на якія прыпала яго дзяцінства, тут было 80 двароў. Адных толькі дзяцей адсюль у школу хадзіла каля 60 чалавек. Цяпер у той школе (у суседняй вёсцы) добра калі наогул 50 навучэнцаў набярэцца.

Сёння ў Халмах рэдка гучаць дзіцячыя галасы, у асноўным летам, калі да бабуль і дзядуляў з'язджаюцца на канікулы няўрымслівыя школяры. Прайдзе некалькі гадоў, і старых не застанецца. Услед за імі знікне і вёска... Але пакуль яна існуе, хай і зусім маленькая, Мікалай Калтуноў прыдумаў, як яе выратаваць. Некалькі гадоў таму па яго ініцыятыве на ўездзе ў населены пункт быў усталяваны крыж, а сёлета на Дзень Незалежнасці на грошы дэпутата зроблены памяtnы знак, дзе пазначаны 25 прозвішчаў высюкіцаў, якія не вярнуліся з вайны.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПАГОДА Ў ДОМЕ

ПРАВЕРАЦЬ ПЕЧКІ І... ПАВОДЗІНЫ

Назіральная камісія Улукаўскага сельвыканкама выходзіць у рэйд па чачвяргах

Маршрут, па якім на гэты раз пройдуць спецыялісты розных службаў, вызначаецца загадзя. Апошні раз пабывалі на 12 падворках вёскі Раманавічы і пасёлка Ільч. Наведвалі адзіночкі грамадзян і тых, хто адзінока пражывае. Старшыня камісіі, ён жа намеснік старшыні Улукаўскага сельскага Савета Аляксей Казароў, гаворыць, што часта суседзі падказваюць адрасы, дзе дапамога грамадства неабходна. І тады выезд назіральнай камісіі можа быць незапланаваным, па-за межамі чачвярговага рэйда.

Быў выпадак, калі патэлефанавала жанчына і расказала, што суседскае 4-гадовае дзіця гуляе на вуліцы адно, без нагляду. Мы выехалі адразу ж і сапраўды пабачылі хлопчыка, у якога была ранка на воку. Маці мы не знайшлі, а дзіця завезлі ў бальніцу — у яго быў апёк вока чыгарэтай. Сям'ю адразу ж паставілі на ўлік, а дзіця забралі... У нас у кожным населеным пункце працуюць і старасты, і дэпутаты, і памочнікі.

Улукаўскі сельсавет — адзін з самых вялікіх не толькі ў Гомельскім

раёне, але і ва ўсёй вобласці. Сёння на яго тэрыторыі знаходзіцца 14 населеных пунктаў, у якіх пражывае больш за 10 тысяч насельніцтва. І да восені трэба паспець правярэць, як ідзе падрыхтоўка да пажарнабяспечнага перыяду. Асноўнае, на што звяртаюць увагу супрацоўнікі МНС, якія абавязкова ўваходзяць у склад назіральнай камісіі — выкананне правілаў пажарнай бяспекі. Таму першы погляд — на печ. Ці справуна, ці не з'явілася расколін, ці вытрымае наступную зіму або патрабуе ўжо рамонт? І калі пэўныя праблемы высвятляюцца, складаецца акт, удакладняюцца рэальныя тэрміны, вырашаецца, хто дапаможа ў нятаннай справе.

— Яшчэ адна праблема толькі здаецца дробязжо: наяўнасць спраўнага элемента сілкавання ў аўтаматычным пажарным апаратах, — гаворыць Аляксей Сяргеевіч. — На гэты раз у чатырох правераных домаўладаннях яны не працавалі. У адным доме — няспраўная электраправодка. Па патрабаваннях МНС яе трэба вывесці з-пад шпалераў. Будзем пісаць лісты дзецям, каб выправілі выяўленчыя праблемы. Яны павінны падтрымліваць сваіх бацькоў і па законе, і па сумленні. Дарчы, у большасці выпадкаў сваякі рэагуюць неадкладна. А тым, хто адзінокі, у вырашэнні такіх праблем дапамагае цэнтр сацыяльнага абслугоўвання. Часам высвятляем, дзе раней працаваў сённяшні пенсіянер і звяртаемся па да-

памогу туды — былому супрацоўніку не адмаўляюць.

Што тычыцца апавяшчальнікаў, лічыць і старшыня суседняга Цярэшскага сельскага Савета Яўген Ігнацэў, іх нельга проста даць у рукі грамадзянам, маўляў, самі ўсталяюць. Так і застануцца апавяшчальнікі валаціцца дзе-небудзь у кутку. Менавіта таму інспектар МНС ходзіць «у рэйд» з усімі патрэбнымі інструментамі. Прыкручвае, куды трэба, правярае, ці справуныя батарэйкі.

На асобным кантролі ў назіральных камісіях груп людзей, якія ў сельсаветах цяпер каротка называюць «сапаўцы». На тэрыторыі Улукаўскага сельсавета зараз 11 такіх сацыяльна небяспечных сем'яў. — Неаднаразова наведванні сем'яў, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, прыносяць плён, — расказвае Аляксей Казароў. — У вёсцы Галавінцы мы вымушаны былі часова забраць дваіх дзяцей у маці. Выявілі, што дом не прыдатны для існавання — там небяспечныя ўмовы для пражывання дзяцей. З маці праводзілі работу ўсе: і мы, і сацыяльны педагог і са школы, і інспектары камісіі па справах непаўналетніх... Сёння можна сказаць, што сітуацыя кардынальна змянілася. Жанчыне дапамаглі зрабіць рамонт, уладкавацца на працу, замянілі ў хаце электраправодку, паставілі новыя вокны... Так разам атрымалася і сям'ю захаваць, і жанчыну пра-

цаўладкаваць, і ўмовы пражывання палепшыць. Мы іх рэгулярна і цяпер наведваем. Так і з іншымі сем'ямі адбываецца, нават калі яны афіцыйна зняты з ўліку. Вядома, матэрыяльнае становішча ў многіх сем'ях, дзе шмат дзяцей, пакідае жадаць лепшага. Але ж мы іх наведваем пастаянна і аказваем дапамогу. Хутка пачнём праводзіць акцыю «Збяры партфель школьніку» — да гэтай справы заўсёды далучаюцца актывісты і цэнтр сацыяльнай дапамогі, і грамадскія арганізацыі.

Інспектар энергангляду Дзмітрый ЗУБЕЦ і складзе назіральнай камісіі Улукаўскага сельвыканкама размаўляе з пенсіянеркай Марыяй ДЗЯМКОВАЙ з вёскі Галавінцы Гомельскага раёна.

Яўген Ігнацэў таксама ўпэўнены: тым, хто ў пэўны момант жыцця трапіў у катэгорыю «сацыяльна небяспечных», абавязкова трэба даваць шанец. Ён расказаў пра жанчыну, у якой адаралі чатырох дзяцей. Але ж менавіта гэты факт моцна паўплываў на яе светапогляд, і яна пачала нарэшце асабіставаць, што нарабіла ў сваім жыцці. Тым больш што гаспадарка зараз выдзеліла ёй дом, у які яна хутка пераедзе — ужо з адноўленай асцяжым.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

— Сёлета ў нашай вёсцы з'явілася яшчэ адна буслянка, а ўсяго іх ужо тры, — не на радуецца стараста Яўгенія Сычык. — Існуе павер'е, што буслы — гэта душы нашых продкаў, якія назіраюць за намі з вышніх птушынага палёту, сочаць за нашымі ўчынкамі. Мінутай восенню непагадзь разбурыла гняздо. Мы ўжо думалі, што птушкі не вернуцца на старое месца. Але вясной яны прыляцелі і аднавілі свой дом.

Сапраўды, здаўна беларусы лічаць, што бусел — святая птушка, якая прыносіць дабрабыт, шчасце, згоду. Мне здаецца, што і Гарадзішча буслы выбралі невыпадкова: тут з павагай ставяцца да сваіх продкаў, берагуць іх памяць.

Талакой — на помнік

Марыя Грак нарадзілася ў Гарадзішчы ў 1921 годзе. Тут расла, вучылася. Затым уладкавалася ў сталовую Случка, дзе працягвала працаваць і тады, калі раён акупавалі немцы. Дзяўчына падтрымлівала сувязь з партызанамі, пра што стала вядома фашыстам. Яе і яшчэ некалькі чалавек павесілі ў 1943 годзе ў Случку на плошчы. Толькі праз тры дні іх пахавалі ў агульнай магіле каля вёскі Журава. Бацькі Марыі Грак ноччу раскапалі магілу. Сваю дачку яны пазналі па сукенцы, прывезлі яе дамоў, каб аддаць зямлі па-людску, згодна з хрысціянскімі звычакмі.

— Сведкі тых драматычных падзей яшчэ жывыя, — гаворыць Яўгенія Васільеўна. — На 9 мая — Дзень Перамогі — мы заўсёды прыносілі на магілу нашай зямлячкі кветкі і вянкi.

Мясцовыя падтрымліваюць старасту ва ўсіх пачынаннях. У 2011 годзе дружна адгукнуліся на ініцыятыву Яўгеніі Васільеўны «скінуцца» талакой на агароджы могілак і ліквідацыю старых дрэў.

Да нядаўняга часу на магіле Марыі Грак стаяў стары помнік — ад яе бацькоў. Вядома, за столькі гадоў ён амаль разваліўся. Яўгенія Васільеўна ў межах акцыі «Памяць» арганізавала збор сродкаў сярод працуючых высюкай моладзі. На добрую справу адгукнуліся таксама некалькі студэнтаў і нават школьнікаў. Усяго ж у акцыі прыняў удзел 41 малады чалавек. Неабходную суму — 10 млн рублёў — сабравалі вельмі хутка. Сродкаў хапіла і на плітку, і на надмагільную пліту. Урачыстае адкрыццё помніка адбылося 3 ліпеня ў Дзень вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

УСЁ Ў ПАРАДКУ

ТРЫ БУСЛЯНКІ Ў ГАРАДЗІШЧЫ

Мястэчка на Случыне аблюбаваці гордыя птахі

На могілках вёскі Гарадзішча, што непадалёку ад Случка, буслы пасяліліся даўно. Мясцовыя жыхары ўжо нават не могуць прыгадаць, калі бусляны не чапалі і тады, калі зрасталі дрэвы. Сасну, дзе знаходзілася гняздо, пакінулі, каб гэтая цудоўная птушка выводзіла ды гадавала патомства — на шчасце і радасць людзям.

— У нас жывуць вельмі сумленныя, спагадлівыя людзі, якія любяць сваю малую Радзіму і гатовы на добрыя справы ахвяраваць апошняе, — сцвярджае мая суразмоўца.

Мясцовыя падтрымліваюць сваю старасту ва ўсіх пачынаннях. У 2011 годзе дружна адгукнуліся на ініцыятыву Яўгеніі Васільеўны «скінуцца» талакой на агароджы могілак і ліквідацыю старых дрэў. Спачатку работнікі жыллёва-камунальнай гаспадаркі сплывалі 14 талопаў па перыметры, затым старшыня Бохшыцкага сельскага Савета Уладзімір Гарбенка знайшоў вопытных альпіністаў, якія давалі справу да канца. Усяго ж зрэзалі больш за 40 дрэў. Ачысцілі тэрыторыю ад драўніны ды галяла дапамагі людзі: за лета вывезлі 41 трактарны прычэп.

— На ўсе работы было патрачана 15 млн 700 тыс. рублёў, яшчэ 18 млн 850 тыс. рублёў каштавала агароджа. На той час гэта былі немалыя грошы. Але нашы жыхары, нават з улікам таго, што год быў крызісны, добраахвотна рабілі ўнёскі. Спачатку давалі па 100 тысяч рублёў — за адзін ці некалькі прыём, затым пачалі дабаўляць. 22 чалавекі выдаткавалі па 1 млн рублёў і больш. Нават адзінокія пенсіянеры, для якіх не бытае лішняй кожнага калейкі, не адмовіліся дапамагчы, — з хваляваннем узгадвае стараста.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

СЕСІЯ

БУДЗЕМ ГАСЦІННЫМІ НЕ ТОЛЬКІ «ЛАКАЛЬНА»

На сесіі Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў абмяркоўвалі знакавую для Года гасціннасці тэму — развіццё турызму

На Віцебшчыне ў цэлым многае зроблена (і гэта не дзіўна), каб турызм стаў адной з даходных крыніц для стабільнага напаўнення бюджэту. Але ж у многіх раёнах чамусьці да турызму ставяцца, як да нейкага «другаснага» кірунку. Маўляў, араць зямлю і збіраць ураджай своечасова трэба, будаваць жыллё, а да турызму «рукі не даходзяць».

— Міжнародны фэст «Браслаўскія зарніцы» даўно ўжо стаў брэндам раёна, у горадзе Паставы праходзіць міжнародны фестываль народнай музыкі «Звіняць цымбалы і гармонік». І туды прыязджаюць з многіх краін. У Глыбокім праводзяць другі год запар «Вішнёвы фэст», нядаўна помнік барону Мюнхгаўзену ўсталявалі. У Гарадоцкім раёне «раскручваюць» тэму знакамітай паэмы «Тарас на Парнасе», бо яе аўтар адтуль родам. Можна прывесці яшчэ станоўчыя прыклады. Але, на жаль, не ва ўсіх раёнах ёсць аналагічныя актыўнасці і ініцыятывы. — звярнуўся да дэпутатаў Аляксандр АЦЯСАЎ, старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў.

Паводле яго слоў, калі не ва ўсіх хапае грошай на ўстаноўку помнікаў, стварэнне зон адпачынку, правядзенне фестывалю і гэтак далей, можна задзейнічаць, напрыклад, сілы прадпрыемстваў. У прыватнасці, Віцебскага бройлернага птушкафабрыка, якую ўзначальвае сенатар Ганна Шарэйка, вельмі добрую зону адпачынку стварыла на беразе возера ў вёсцы Доўжа. Там цяпер з задавальненнем бавяць час семі гараджан, святкуюць вяселлі, спыняюцца транзітныя аўто.

Можна для развіцця турызму выкарыстоўваць і фінансы, якія выдзяляюцца ў рамках рэалізацыі міжнародных праектаў (асабліва прыгранічнага супрацоўніцтва). Былі б толькі ідэі і жаданне гэтым займацца.

Шмат чаму можна навучыцца ў прадстаўнікоў улады Браслаўскага раёна. Вядома, край гэты сам па сабе ўнікальны — з мноствам азёр. Але ж трэба стварыць умовы, каб даходы ад турыстычнай сферы штогод павялічваліся.

— Да нас кожны год прыязджаюць, па самых сціплым падліках, каля 35 тысячы чалавек. Багатая гістарычная і культурная спадчына, асабліваці ландшафт, выгаднае геаграфічнае становішча — добрая аснова для развіцця і ўдасканалення турызму. У нас добра развіва-

ецца і медыцынскі турызм, калі з суседніх краін прыязджаюць людзі, каб правесці стан здароўя, прайсці рэабілітацыю. Але ёсць і праблемы. Адпачынак мае сезонны характар. Летам, зразумела, турыстаў шмат, а ў халодны час года — не. Таму трэба развіваць адпаведную турыстычную інфраструктуру. Міжнародны паранічны пункт пропуску Урбаны мае патрэбу ў рэканструкцыі. Думаю, прыйшоў час ажыццяўляць кантроль за якасцю паслуг у аграздзібах — іх у нас у раёне каля 190. Але для гэтага важна, каб было заканадаўчае забеспячэнне магчымасці нагляду за тым, хто займаецца турыстычнай дзейнасцю. Год гасціннасці пройдзе, але праца па фарміраванні эфектыўнага турыстычнага комплексу будзе працягвацца. Трэба яшчэ шмат чаго зрабіць, каб наш азёрны край быў найбольш запатрабаваны турыстамі, — падзяляла думкамі Ніна ПУЧЫНСКАЯ, старшыня Браслаўскага раённага Савета дэпутатаў.

Вельмі прыбытковы паляўнічы турызм, але не ва ўсіх раёнах займаюцца яго развіццём.

— Прырода на Віцебшчыне насамрэч унікальная. Амаль 40% плошчы займаюць лясы, а ў Гарадоцкім і Расонскім раёнах — больш за 60%. У нас амаль што 1,9 тысячы азёр. Ёсць унікальныя прыродныя тэрыторыі: заказнікі, запаведнікі... Пры гэтым, калі ў асобных раёнах штогод з'яўляюцца «дамы палюнічых», у некаторых іх і блізка няма, бо не хочацца зарабляць на іншаземцах. А ў цэлым у Прыдзвінскім краі толькі летас заробілі на арганізацыі палявання каля 21,4 мільярада рублёў. Для параўнання, у 2010 годзе — 3,6 мільярада. Так, Віцебшчына — лідар сярод абласцей у гэтым бізнесе, але ж можна было б прыняць яшчэ больш ахвотных, — сказаў дэпутат Сяргей ДАНИЛОВІЧ, кіраўні Віцебскага дзяржаўнага вытворчага лесагаспадарчага аб'яднання.

Немалая грошы на турыстах зарабляюць у Віцебскім абласным аб'яднанні прафсаюзаў. — У нашы санаторыі, гатэлі, дамы адпачынку прыязджаюць у асноўным з Расіі, а таксама — краін ЕС, нават з Кітая... Летас толькі на экспэрце турыстычных паслуг мы заробілі 482 тысячы долараў. Для параўнання, у пазамінулым годзе — 150 тысяч долараў. У зімовы час дывідэнды атрымліваем ад размешчаных удзельніцкіх сапрацоўніцтваў, правядзення культурных мерапрыемстваў. На жаль, на тых жа Браслаўскіх азёрах па-за пікам сезону адпачынку даволі мала спыняцца прыезджых — таму што няма адпаведных умоў, — паведаміў прысутным дэпутат Іван ВАЗЬМІЦЕЛЬ, старшыня Віцебскага абласнога аб'яднання прафсаюзаў.

Адказны асоб папрасілі больш грунтоўна падыходзіць да пытання развіцця турызму.

— Многае зроблена, але трэба развіваць турыстычную галіну больш актыўна. У свеце прасочваецца тэндэнцыя росту турызму як галіны эканомікі. Прэзідэнтам пастаўлена задача па стварэнні спрыяльных умоў для фарміравання эфектыўнага, канкурэнтаздольнага турыстычнага прадукту. Сярод іншых задач дзяржаўнай праграмы — удасканаленне падрыхтоўкі кадраў і паслуг, прасоўванне айчыннага турыстычнага рынку за мяжой, — нагадаў прысутным Уладзімір ЦЯРЭНЦЕВ, намеснік старшыні Віцебскага абласнага аб'яднання прафсаюзаў.

Патрабуе увагі і развіццё турыстычнай індустрыі: аб'ектаў прыдарожнага сервісу, гатэляў, аздараўленчых комплексаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Тры буслянкі ў гарадзішчы

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».) Здавалася б, на могілках наведзены поўны парадак. Час і супакоіцца, але не з такіх Яўгенія Васільеўна.

... і на капліцу

Раней у вёсцы была капліца. Але ў 30-я гады мінулага стагоддзя яе разбурылі бальшавікі. З таго часу ў Гарадзішчы не было дзе памаліцца, паставіць свечку за спачын сваіх продкаў ды за здароўе жывых. Даводзілася ехаць у бліжэйшы храм у Слуцк. І зноў староста пайшла па вёсцы, да людзей. І яны вырашылі: капліцы быць. Нават тых, хто даўно пакінуў родныя мясціны, выказалі гатоўнасць дапамагчы ў святой справе. Грошы на будаўніцтва капліцы прысылалі з усіх куткоў Беларусі, з Украіны, Расіі. Шмат дапамаглі спонсары — ураджэнцы Гарадзішча: Мікалай Іванавіч Гурыновіч, Генадзь Пятровіч і Уладзімір Пятровіч Булгакі. Яны ўклалі ў будаўніцтва палову сродкаў ад агульнай колькасці. Такім чынам капліцу ўзвялі за тры месяцы. А ў наступным годзе за агульную грошы набылі для яе ўсё неабходнае: падсвечнікі, рытуальныя, культывыя прылады, абразы.

— Калі руйнавалі старую капліцу, усё выкінулі на вуліцу. Жанчына, што жыла побач, падняла ікону і схавала ў сябе дома. Яна металічная, двухбаковая: на адным баку — выява Казанскай

Божай Маці, на адваротным — Георгія Пераможца. Калі святар са Слуцка асвячаў фундамент святыні, дачка гэтай жанчыны — Аляксандра Міхайлаўна Салавей — прынесла абраз. Аказалася, яму ўжо сто гадоў. Бацюшка сказаў, што абраз трэба паставіць на самым пачэсным месцы... Дзве іконы падарыў нам айцец Міхаіл, астатнія прынеслі людзі. Шэсць разоў у год, падчас вялікіх і асабліва значных святаў, у нас праводзяць службы святыя, са Слуцкага Свята-Міхайлаўскага сабора. Ды і людзі самі прыходзяць у капліцу, каб паставіць свечку ў памяць пра сваіх блізкіх, што пайшлі на той свет, памаліцца, — распавяла Яўгенія Сыцько.

— Усё, што зроблена ў Гарадзішчы, адбылося дзякуючы энтузіязму і аўтарытэту Яўгенія Васільеўны, — лічыць старшыня Бохыцкага сельскага Савета Уладзімір Гаробенка. — На тэрыторыі сельсавета налічваецца 11 грамадскіх могілак. Гледзячы на прыклад жыхароў Гарадзішча, людзі з іншых населеных пунктаў завярнуліся. Збіраюць грошы ў Нашай Ніве, у невялікай вёсачцы Гарахоўка таксама сабралі на палову агароджы і зрэзалі некалькі дрэў. Пазіцыя раённага кіраўніцтва такая: сродкі на добраўпарадкаванне могілак будуць выдзяляцца толькі ў тым выпадку, калі ёсць сустрэчнае імкненне людзей, калі яны самі працягваюць ініцыятыву. Не хапае сродкаў — дапамога сельскі

Савет, райвыканкам. Больш бы такіх сумленных, ініцыятыўных памочнікаў, як наша Яўгенія Васільеўна, дык і праблем мы не ведалі б. Яна стараста ўжо больш за 20 гадоў. Працавала фельчаркай, цяпер на пенсіі. Але самі бацьчы, адпачываць ёй няма калі, кожны дзень новыя справы і клопаты.

— Я гэтым жыў. Гэта мае людзі, зямлякі, мая вёска. І мяне вельмі радуе, што мы агульным намаганнем робім вёску святлейшай. Так, у нас

Яўгенія Сыцько (злева) на адкрыцці помніка.

прыгожа, чыста, а хочацца, каб было яшчэ лепш. Ды і тое, што чалавек наводзіць парадак на сваёй зямлі, пра многае сведчыць. Тое, што зроблена за свае асабістыя грошы, сваімі рукамі, больш цэнніца і беражэцца.

Дарэчы, сёлта Яўгенія Васільеўна Сыцько абрана чалавекам года Міншчыны. Сапраўды, гэта званне яна апраўдвае сваімі справамі і ўчынкамі.

Яўгенія Сыцько (злева) на адкрыцці помніка.

ЖУРАЎЛІНЫ ВЫРАЙ, ЯКІ НЕ ДАЛЯЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Да той акругі, дзе свай дэпутацкі доўг выконвае Мікалай Калтуноў, Горацкі раён не адносіцца. Але прадстаўнікі мясцовай улады і калегі-дэпутаты лічаць яго «сваім». Бо на радзіму ён прыязджае не столькі адпачываць, колькі дапамагчы зрабіць нешта карыснае. У апошні свой прыезд якраз клапаціўся након помніка. Лічыць, што нельга забываць пра зямлякоў. Восі і крыж для пачатку ўсталяваў. Па праваслаўным звычай крыж калы населенага пункта — добры знак. Людзі будуць ведаць, што вёска жыве.

...Пра помнік загінупым зямлякам дэпутат упершыню падумаў, калі лістаў кнігу «Памяць». Звярнуў увагу на тое, што ў вёску з вайны не вярнуліся 25 чалавек, і трое з іх мелі прозвішча Калтуноў. Яшчэ летас стаў шукаць падыходзячы варыянт помніка. Вырасіў, што за аснову трэба ўзяць вялікі камень, але не ведаў, дзе яго знайсці. У Горацкім раёне такога не аказалася, на суседняй Дрыбіншчыне таксама. А знайшоўся ён ажно на Клічаўшчыне — высачэзны, з чалавечы рост, вагой ажно 17 тон.

Шмат пытанняў па жыллі. Асабліва ў ваенных. Па законе, калі ты не прыватызаваў кватэру да 8 жніўня 2006 года, яна пераходзіць у разрад арэндных.

— Перавезці камень дапамог мой лепшы сябар — Анатоль Федаровіч, — кажа Мікалай Калтуноў. — Ён жа дапамог зрабіць 3-метровы насып і спецыяльны пастамент. А потым яшчэ і лясвіцу ўсталявалі з поручнікамі, каб старым было зручней падыймацца і спускацца. У камні ёсць выемка, куды можна пакласці кветкі. Валун пафарбавалі, замацавалі мар-

муровую дошку з прозвішчамі загінупых. Побач для прыгажосці паклалі меншыя камяні, а вакол пасяялі траву. Падтрымаў мяне і Рацянскі сельскі Савет. Там паклапаціліся, каб на адкрыцці лія помніка была ганаровая варта, запрасілі мясцовых жыхароў, ветэранаў, моладзь... Восі толькі парк не паспеў зрабіць. Вясной разам з трохгадовым унукам пасадзілі 9 бяроз. А наогул будзе 25 дрэў — па колькасці палеглых. Саджаем трохкутнікам, каб сімвалізавалі жураўліны вырай, які не вярнуўся дахаць.

Ёсць у народнага абранніка яшчэ адна задумка. Калісьці ў вёсцы былі азёры, але дамы прарвала і яны абмялелі. Адно з іх Калтуноў пачаў ужо рэстаўраваць — дапамагае яму ў гэтым горацкае прадпрыемства «Камунальнік». Сёння ў вёсцы можна набыць пустыючы дом ўсяго за 100 долараў, ды няма ахвотных. Але як толькі тут з'явіцца азёры, суды паедуць дачнікі, лічыць Калтуноў. І вёска яшчэ пажыве.

ЗАРПЛАТЫ, ПЕНСІІ, ЖЫЛЛЁ...

Шмат спраў за 2 гады сваёй дэпутацкай дзейнасці паспеў зрабіць Мікалай Калтуноў і на тэрыторыі сваёй выбарчай акругі № 89, куды ўваходзяць Асіповіцкі, Клічаўскі раёны і частка Кіраўскага.

У Клічаве, напрыклад, не было помніка «афганцам». Ён знайшоў для гэтага сродкі, якіх не хапала, і 15 жніўня 2013 года помнік быў урачыста адкрыты... У Асіповічах дарога да аднаго з садоўніцкіх таварыстваў не вытрымлівала крытыкі — гэтай вясной з дапамогай дэпутата яе адрамантавалі. Зараз у райцэнтры вядзецца праца па будаўніцтве станцыі абезжалезвання. Мікалай Калтуноў мяркуе, што сёлта яе атрымаецца здаць. Праўда, балючых пытанняў менш не становіцца.

— Ёсць праблемы, што дагэтуль пенсіі, — адзначае дэпутат. — Асабліва ў Клічаве і Кіраўску. Заробкі на першэўраішчэй невялікія, пенсіі атрымліваюцца меншыя за 2 мільёны.

З аднаго боку, мы заклікаем жанчын нараджаць — нават тых гады, пакуль яна ў дэкрэце, залічваюцца ў стаж. А з другога, жанчыны губляюць у пенсіі. У гэтым выпадку пры яе налічэнні бярэцца вельмі нізкі каэфіцыент. Таксама і са службай у арміі... Такіх перакосаў у заканадаўстве быць не павінна, і мы пра гэта казалі міністру сацыяльнай абароны.

Шмат пытанняў па жыллі. Асабліва востра стаяць яны ў ваенных. Па законе, калі ты не прыватызаваў кватэру да 8 жніўня 2006 года, яна пераходзіць у разрад арэндных. Ёсць выпадкі, калі напярэдадні гэтай даты афіцэра пераводзілі на іншае месца службы, ён здаваў кватэру, пераязджаў у новы гарнізон і... губляў

га народа і парламента. І ён абяцаў разабрацца.

РАЗГЛЕДЗЕЦЬ ТАЛЕНАВІТЫХ

У Клічаве і Кіраўску жыхароў турбуюць цяжкасці з працаўладкаваннем. Чым ім можна дапамагчы? — Гэтыя населеныя пункты знаходзяцца удалечыні ад чыгункі, восі інвестары і не спяшаюцца сюды, — уздыхае Мікалай Анісімавіч. — Кіраўнікам гэтых раёнаў трэба шукаць тых, хто гатовы ўкладваць грошы ў развіццё тэрыторыі. Няхай гэта будзе і невялікі аб'ект. У Клічаве ў мяне былі пытанні, як зрабіць станцыю тэхабслугоўвання, бо машыны прыходзілі ганяць у Быхаў, а гэта нязручна. Мы

не разавоціць. Кіраўнік раёна сам павінен ісці да гэтага прадпрыемства і нават дапамагчы распрацаваць бізнес-план. Тады і толк будзе.

Уся сфера паслуг павінна быць прыватнай. Музеі, цырульні, клубы, гандаль — гэта тыя аб'екты, якія павінны належыць прыватнікам.

Сёння Прэзідэнт нагадавае: да канца п'яцігодкі доля прыватнага бізнесу ва УВП краіны павінна склацца 35%. За мінулы год гэты працэнт быў не большы за 23. Што рабіць? Арыентаваць людзей. Уся сфера паслуг павінна быць прыватнай. Музеі, цырульні, клубы, гандаль — гэта тыя аб'екты, якія павінны належыць прыватнікам. Сёння дзяржава вельмі шмат грошай губляе на гэтым. А ва ўсім свеце паслугамі займаюцца прыватнікі.

Хачелася б, каб гэта разумелі і на прадпрыемствах, асабліва дзяржаўнай формы ўласнасці. Крэдыты — не выйсце, іх прыдзіцца вяртаць — не нам, дык унукам. Трэба эканоміць. На дзяржаўных прадпрыемствах ад 25 да 40% — лішнія работнікі. Гэта я кажу з асабістага вопыту. Калі я ў 2000 годзе ўзначаліў дахавы завод у Асіповічах, там працавалі 1730 чалавек. А ў 2012 м, калі стаў дэпутатам і пераехаў у Мінск, заставаўся 170. Інвестар, калі ўкладвае грошы, імкнецца, каб яны яму давалі прыбытак. І гэты прыбытак ён будзе ўкладваць у развіццё вытворчасці. Трэба, каб вытворчасць расла, каб заробак не перавышаў тэмпы росту. На прадпрыемстве, дзе працаваў, вытворчасць летас складала 375 тысяч долараў на чалавека. Для параўнання, Прэзідэнт просіць, каб у нас да канца 2015 года вытворчасць на кожнага беларуса была 62,5 тысячы долараў. У Еўропе сёння ў 3 разы больш.

А людзі, якія патрапяць пад скарачэнне, могуць пайсці ў сферу паслуг.

Помнік загінупым зямлякам.

Фота Нанні ЗІГУЛІ.

магчымасць прыватызаваць жыллё. «У законе пазначана, што пасля ўступлення яго ў сілу дазвол на прыватызацыю можа даць толькі Прэзідэнт, — канстатуе Мікалай Анісімавіч. — Гэта, я лічу, недапрацоўка закона. Незразумела таксама, чаму гэтая забарона распаўсюджваецца і на жыллё ў чарнобыльскай зоне. Туды людзей яшчэ запрашаць трэба, каб ехалі жыць, а мы ім ствараем перашкоды. Гэтыя пытанні з 3 калегамі ўзімалі падчас выступлення Прэзідэнта з Пасланнем да беларуска-

знайшлі чалавека, у якога быў шынамантаж. Сёння ён купіў старую кацельню і на яе базе збіраецца адкрыць свой комплекс паслуг. Таленавітыя людзі, якія імкнучыся працаваць, ёсць усюды, але іх трэба разгледзець.

Той жа Кіраўск — добры лясны і рыбны край, там знайшліся ахвотныя адкрыць вытворчасць па зборы і захоўванні грыбоў і ягад. І гэта будзе запатрабавана. Тых ж напанаўляльні дзі ёгуртаў мы заробім у Польшчы. А чаму не рабіць іх самім? Галоўнае — такіх людзей

А ВАША МЕРКАВАННЕ?

КАМАНДА НЕАБЫЯКАВЫХ

прапанова рэканструяваць Курган Славы і вайсковыя могілкі гродзенскай талакой

У Гродне створаны клуб ветэранаў-кіраўнікоў, у які ўвашлі паважаныя, аўтарытатныя людзі — у мінулым «камандзіры» ў розных уладных структурах, на прадпрыемствах і ў арганізацыях. Сёння яны пенсіянеры, але па-ранейшаму неабіякавыя да ўсяго, чым жыве родны горад. «Каманда маладосці нашай» — кажа пра гэтае грамадскае аб'яднанне ініцыятар яго стварэння, вядомы гродзенец Георгій ЗАБРОДСКІ.

Кіраўніцкія рашэнні сёння ў горадзе, зразумела, прымаюць людзмі, якія ўзначальваюць органы выканаўчай і прадстаўнічай улады. Але пры гэтым важна ўлічыць думку ветэранаў, лічыць старшыня Гродзенскага гарадскога Савета дэпутатаў Анатоль НІКІЦІН і першы намеснік старшыні гарвыканкама Барыс ФЭДАРАУ. Нядаўна яны сустрэліся з членамі клуба ветэранаў-кіраўнікоў і, як пераказваў аўтар гэтых радкоў, не толькі падзяліліся з імі надзённымі пытаннямі жыццяздзяйсцяў горада, але і самі «ўзялі на аловак» шэраг прапаноў, абмеркаваўшы варыянты супрацоўніцтва.

У прыватнасці, сказаў Барыс Фэдарав, ёсць два праблемныя пытанні, якія неабходна вырашыць да 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне — рэканструкцыя Кургана Славы і вайсковых могілак. Пакуль аб'екты не ў лепшым стане. Штогод сіламі гарадскіх прадпрыемстваў праводзіцца касметычны рамонт, добраўпарадкаванне, але гэтага недастаткова. На вайсковых могілках па вуліцы Белуша, дзе пахаваны ўдзельнікі розных войнаў (у тым ліку і хто быў па іншы бок барыкад), патрабуюць аднаўлення помнікі. Акрамя таго, трэба зрабіць агароджы, каб спыніць там выгул сабак (гэта выклікае раздражненне людзей). Капітальнай рэканструкцыі патрабуе і Курган Славы, які ў перспектыве можа стаць месцам масавых гарадскіх мерапрыемстваў. Адпаведная задача ўжо пастаўлена праекціроўшчыкам.

Дарэчы, у 1968 годзе Георгій Забродскі, у той час камсамольскі лідар, удзельнічаў у будаўніцтве Кургана Славы, а затым і ў добраўпарадкаванні вайсковых могілак. Члены гаркама камсамола ў поўным складзе выходзілі на суботнікі, ім дапамагалі работнікі розных прадпрыемстваў, школьнікі. Сёння Георгій Аляксандравіч, ужо ўзначальваючы

клуб ветэранаў-кіраўнікоў, пры рэканструкцыі гэтых аб'ектаў зноў ускладае надзею не толькі на сродкі з бюджэту горада і вобласці, але і, так бы мовіць, на гродзенскую талую.

— Давайце аб'явім акцыю і ўсім горадам возьмемся за гэтую справу, сфарміруем адпаведны фонд. Я гатовы працаваць па гэтых пытаннях з кіраўнікамі нашых прадпрыемстваў.

Такой жа думкі прытрымліваецца і старшыня горадскога Савета ветэранаў Барыс СКОБЕЛЁУ:

— Усё можна зрабіць агульным намаганнем. Мы гатовы кінуць кліч на збор грошавых сродкаў. Кожны член клуба ветэранаў-кіраўнікоў можа правесці адпаведную работу на сваім прадпрыемстве. Трэба адкрыць спецыяльны рахунак і прадумаць сістэму ахвяраванняў на рэканструкцыю Кургана Славы і вайсковых могілак.

Няхай і немагчыма толькі ахвяраваннямі прафінансаваць усе аб'ёмы работ (бюджэты складнікі, пэўна, будзе асноўным), але яны павінны быць. Хаця б таму, што гэта такім чынам і правяцца адпаведную работу на сваім прадпрыемстве. Трэба адкрыць спецыяльны рахунак і прадумаць сістэму ахвяраванняў на рэканструкцыю Кургана Славы і вайсковых могілак.

Няхай і немагчыма толькі ахвяраваннямі прафінансаваць усе аб'ёмы работ (бюджэты складнікі, пэўна, будзе асноўным), але яны павінны быць. Хаця б таму, што гэта такім чынам і правяцца адпаведную работу на сваім прадпрыемстве. Трэба адкрыць спецыяльны рахунак і прадумаць сістэму ахвяраванняў на рэканструкцыю Кургана Славы і вайсковых могілак.

На сустрэчы выказваліся і іншыя прапановы. Напрыклад, вярнуць першапачатковае прызначэнне лабудаванаму ў савецкі час Дому навукі і тэхнікі, дзе сёння, па сутнасці, няма ні першага, ні другога. Ці яшчэ: падумаць аб укараненні электроннай сістэмы аплаты праезду ў грамадскім транспарце, затраты на якую могуць даволі хутка акупіцца.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ДАРЭЧЫ... На сустрэчы кіраўніцтва горада з ветэранамі зайшла размова і пра гімн Гродна. Ранейшыя спробы яго стварэння аказаліся беспаспяхоўнымі, але, можа, атрымаецца цяпер? На нядаўняй сесіі дэпутатаў горадскога Савета зацвердзілі палажэнне аб конкурсе на стварэнне гімна, прадугледжана і значнае грашовае ўзнагароджанне аўтарам тэкста і музыкі, грамадскае абмеркаванне прапанаваных варыянтаў. Старшыня горадскога Савета дэпутатаў Анатоль Нікіцін прапанаваў паўдзельнічаць у гэтым і ўзрасце, улетаран — прапанаваць нейкія ідэі ці, можа, уласныя вершы?

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ РЭГІСТРАЦЫОНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыя выдавецкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Грамадскі савет: ГЕРАСІМОВІЧ С.М., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; АСКЕРКА Ю.В., адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

АЦЯСАЎ А.А., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; НАВУМЕНКА А.В., старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; СУШАНКА М.Л., старшыня Глушанскага пасяковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.

Выдавец — Рэдакцыя выдавецкага ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда» АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12; e-mail: info@zvyazda.minsk.by Газета адрэсавана ў Рэспублі

Крайна Здароўе

Выпуск № 13 (324)

■ Інфарм-укол

ЛЕС, ДУШ, САДАВІНА

Калі за акном вышэй за 30 градусаў, мы адчуваем сябе кволымі, санлівымі, хутчэй становімся і нават пакуем ад галаўнога болю і галавакружэнняў. Асабліва цяжка людзям з захворваннямі сістэмы кровазвароту і органаў дыхання, цяжарным і пажылым. А усё таму, што падчас спёкі колькасць кіслароду ў паветры змяншаецца, кроў гусцей, і сэрцу цяжэй «ганяць» яе па арганізме. Участковы тэрапеўт 11-й гарадской паліклінікі г. Мінска Кацярына ПАУЛОВІЧ нагадвае, як палепшыць самаадчуванне.

1. Піце як мага больш звычайнай вады. Дадавайце ў ваду сок лімона, які не толькі перамажа смагу, але і разрэдзіць кроў і не даць утварыцца тромбам. Салодкія газаваныя напоі, нават калі яны вельмі халодныя, спатоленню смагі не спрыяюць, нават наадварот, выклікаюць згусанне крыві, затрымліваюць вадкасць у арганізме. Моцны чорны чай і каву лепш змяніць на зялёны чай. Не ўжывайце алкаголь.

2. Імкніцеся не знаходзіць паддоўгу на сонцы з 12.00 па 16.00. Па магчымасці не карыстаўцеся наземным грамадскім транспартам. Перш чым сесці ў салон аўтамабіля, які стаў пад адкрытым небам, трэба ачыніць усе дзверы для скарднага праветрывання. Калі раптам адчулі сябе горш, намачыце хустку, ручнік і прыкладзіце да шыі, галавы. Сачыце за тым, каб скарыжкі не «гулялі» па мокрай ад поту спіне.

Фота БЕЛТА.

3. Як мага часцей прымайце душ. Рэгулярнае ачышчэнне дазваляе скуры дыхаць эфектыўна. Вада павінна быць пакаёвай тэмпературы, прыёмнай для цела.

4. Шукайце паратунку не на пляжы, а ў цяньку, у лесе, дзе істотна палягшаецца кровазварот, лёгкія насычаюцца кіслародам.

5. Больш рухайцеся раўнацэнна і ўвечары. Гэта можа здацца дзіўнаватым, аднак сядзячы лад жыцця ў спёку прыводзіць да абвастрэння гіпертаніі, сардэчна-сасудзістых захворванняў, павышае рызыку развіцця трамбозу. Адмоўнага ад паходу ў фітнес-клуб. Можна плаваць у басейне. Не трэба перагружацца на дачы — працяглае знаходжанне ў сагнутым становішчы на градах можа прывесці да «дачнага» інсульту.

6. Ешце сырую агародніну і садавіну. Клятчатка ўмацоўвае сасуды. Асабліва карысныя памідоры і таматны сок, багатыя на калій, які ўплывае на інтэнсіўнасць, з якой сэрца пампуе кроў. Фасоля, гарох, аліўкавы алеі багатыя на вітамін Е, які робіць сасуды эластычнымі. Ад вострага і вэнджанага трэба адмовіцца.

7. Адзяляйцеся ў бавоўну і лён.

8. Сачыце за тым, каб кандыцыянеры, устаноўлены ў памяшканнях, не дзымлі непасрэдна на вас.

9. Не забывайцеся на індывідуальныя асаблівасці свайго арганізма. А таму пастаянна майце пры сабе набор лекаў — як тых, што прымаюць рэгулярна, так і тых, якія дапамагаюць у экстраных сітуацыях.

■ Дапамога падлетку

АД ЗАІКАННЯ — ПРАКТЫКАВАННІ

Падлетку, які пакуе ад заікання, не абясыць без дапамогі і падтрымкі бацькоў, урача-неўралага, псіхатэрапеўта і лагапеда.

Заіканне (калі сутаргі мышыць вольнага апарата парашуацы тэмп, рытм і плаўнасць маўлення) — адно з распаўсюджаных расстройтваў маўлення ў падлеткаў. У хлопчыкаў сустракаецца ў 3-4 разы часцей. Узнікае часцей за ўсё ва ўзросце 2-5 гадоў, калі дзіця пачынае авалодаць разборлівым маўленнем.

Паводле слоў **настаўніка-лагапеда 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі г. Мінска Волгэ МАШЭДА**, у большасці выпадкаў заіканне становіцца хранічным і ўзмацняецца ў падлеткавым узросце, калі арганізм мяняецца. Бо маўленне забяспечваецца не толькі дыхальнай і нервовай сістэмамі, але і гарманальным фонам. Часцей за ўсё запінкі праяў-

ляюцца ў найбольш адказных, цяжкіх сітуацыях — у нейкіх афіцыйных абставінах, падчас выступлення перад аўдыторыяй, на экзамене, пры размове па тэлефоне, калі трэба адказаць на нечаканае пытанне незнамага чалавека і г.д.

Частая маўленчыя цяжкасці і няўдачы ў падлеткаў прыводзяць да павышаных затрат нервовай энергіі, выклікаюць раздражненне, бездапаможнасць, адчай, што спрыяе псіхічнай траўме. Паступова падлеткі засяроджваюцца на парушэнні, якое з узростам толькі ўзмацняецца, дадаюцца і прыстасавальныя позы, міміка, артыкуляцыя: татпанне на месцы, рукі штошчкі павіны трымаць, пальцы — шчоўкаць і г.д.

Важна зняць панічны страх. А для гэтага трэба ўсвядоміць тое, што адбываецца, асэнсаваць прычыны такой з'явы, як заіканне.

Неабходны ўмовы:

- ✓ аздараўленне нервовай сістэмы і ўсяго арганізма;
- ✓ псіхатэрапія;
- ✓ работа над маўленнем;
- ✓ спрыяльнае сацыяльнае акружэнне.

Работа над маўленнем ажыццяўляецца з удзелам лагапеда, бацькоў, педагогаў. Каб пераадолець моўныя сутаргі, неабходна разам са спецыялістамі аднавіць скаардынаваную, без напружання, работу ўсіх аддзелаў моўнага апарату. Для гэтага выхоўваецца дыяфрагмальнае дыханне, правільнае маўленчае дыханне, выконваецца артыкуляцыйная гімнастыка. Комплекс заняткаў (практыкаванні, іх паслядоўнасць, час і частата паўтараў) падбірае толькі лагапед. Добрых вынікаў можна дасягнуць, калі паслядоўна выконваць практыкаванні і рэкамендацыі.

Узмацненне заікання патрабуе ад падлетка ўмення перамагчы сябе:

1. Трэба абмеркаваць складаныя праблемы з псіхалагам або псіхатэрапеўтам, разабрацца, у чым прычыны асабістых жыццёвых цяжкасцяў і звязаных з гэтым хваляванняў.
2. Неабходна імкнуцца да таго, каб ў паўсядзённым жыцці адчуваць сябе спакойна, упэўнена і ўраўнаважана.
3. Падчас лячэння трэба быць актыўным, цярплівым, мэтанакіраваным.
4. Ніколі не адчайвацца, а працягваць шматразова паўтараць практыкаванні і памятаць, што размова ідзе аб перамозе над сабой, а гэта не бывае лёгка.
5. Не трэба чакаць выніку. Ён прыйдзе сам у належны час.

■ Доктар адкажа

НАВОШТА ПАТРЭБНА ДЫСПАНСЕРЫЗАЦЫЯ?

«Цяпер даволі часта пішуць і гавораць пра дыспансерызацыю. Маўляў, кожны павінен яе праходзіць раз на год. А што наогул маецца на ўвазе пад дыспансерызацыяй?»

Валентына СЦЯПАНОВА, Мінская вобласць.

Тлумачыць загадчыца аддзялення прафілактыкі 3-й цэнтральнай раённай клінічнай паліклінікі г. Мінска Таццяна ЯКУТА:

— Задача дыспансерызацыі — папярэдзіць або як мага раней выявіць сардэчна-сасудзістую, анкалагічную, бронха-лёгачную паталогію і цукровы дыябет. Захворванні такога кшталту ішчэ называюць сацыяльна значымі, паколькі яны найбольш часта прыводзяць да інваліднасці або смерці ў працаздольным узросце.

Выявіць фактары рызыкі працей, чым сімптомы хваробы. Акрамя таго, гэта і больш эфектыўна. Так можна адсунуць развіццё захворвання на многія гады або нават папярэдзіць яго з'яўленне. Галоўным чынам гэта дасягаецца з дапамогай рэцэпцыйна-нальнага харчавання, высокай фізічнай актыўнасці, барацьбы з лішняй вагой, курэннем і зловжываннем алкаголем. У процілеглым выпадку нам не пазбегнуць павышанага артрэрыяльнага ціску, развіцця атэрасклерозу і цукровага дыябэту.

Для кожнага пацыента прызначаецца індывідуальная, у залежнасці ад узросту і полу, праграма абследавання.

18-29 гадоў. Вымярэнне росту, вагі, разлік індэкса масы цела, вымярэнне артрэрыяльнага ціску, электракардыяграма, агульны аналіз крыві, мачы, глюкоза крыві, флюоараграфія, для жанчын — агляд урача-гінеколага, агляд тэрапеўта.

30-39 гадоў. Вымярэнне росту, вагі, разлік індэкса масы цела, вымярэнне артрэрыяльнага ціску, электракардыяграма, агульны аналіз крыві, мачы, глюкоза крыві, халестэрын, ацэнка рызыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў, вымярэнне ўнутрыбочнага ціску, флюоараграфія, для жанчын — агляд урача-гінеколага, для мужчын — абследаванне прастаты, агляд тэрапеўта.

Звесткі заносзяць у картку ўліку дыспансернага назірання, а таксама ў электронную базу даных. Пасля абследавання ўрачы залічваюць пацыента да адной з груп дыспансернага дынамічнага назірання.

Група Д (1) — здаровыя пацыенты, якія не маюць скаргаў на стан здароўя, у якіх падчас агляду не выяўлены захворванні або парушэнні функцый арганізма.

Група Д (2) — практычна здаровыя пацыенты, якія маюць фактары рызыкі развіцця хранічных захворванняў, а таксама пацыенты з хранічным захворваннем ці стадыі фанкцый рэмісіі без парушэнняў функцый органаў і сістэм арганізма.

Група Д (3) — пацыенты, якія маюць хранічныя захворванні з умеранымі або выяўленымі парушэннямі функцый арганізма, з перыядычнымі абвастрэннямі.

Група Д (4) — пацыенты, якія

маюць групу інваліднасці. Калі вас залічылі ў групу Д (1), працягвайце весці здаровы лад жыцця, каб захаваць здароўе на доўгія гады.

Для пацыентаў групы Д (2) урач складзе індывідуальную праграму па выяўленых фактарах рызыкі. Гэта будзе рэкамендацыі па змяненні ладу жыцця: адмова ад курэння, правільнае харчаванне, павелічэнне фізічнай актыўнасці, адсутнасць зловжывання спіртным і г.д. Не пакідаць гэтыя парады без увагі!

Пацыенты груп Д (3) і Д (4) будуць знаходзіцца на дыспансерным уліку ў свайго ўчастковага ўрача-тэрапеўта або іншага ўрача-спецыяліста.

Звярніце ўвагу на асноўныя паказчыкі, якія рэзка павыша-

■ Дзевяць месяцаў

ШТО БУДЗЕ ШКОДНЫМ...

У першую чаргу, для цяжарнай маці будуць шкоднымі яе дрэнныя звычкі. Калі маці курьць, ужывае алкаголь, нават прамерна захаляцца кавай, гэта не паспрые нараджэнню здаровага немаўляці, засяраега валеолаг 23-й гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска Алена ГАРНІЦКАЯ.

Алкаголь. Жанчына, якая зловжывае алкаголем і вырашыла нарадзіць дзіця, рызыкуе не толькі яшчэ больш падарваць уласнае здароўе, але і спрыяе развіццю шэрагу паталогій у плода. Гэта могуць быць прыроджаныя парокі, неўратычныя расстройствы, парушэнні развіцця. Можна ўзнікнуць у дзіцяці і алкагольным сіндром плода — прыроджанае затрымка разумовага і фізічнага развіцця. Наогул пры такім сіндроме характэрна спецыфічнае змяненне твару ў нованароджанага, пашкоджанне сэрца і іншых органаў. Дзеці ў выніку звычайна раздражненыя, неспакойныя, са слабай каардынацыяй і рэфлексамі.

Наркатычныя і таксічныя рэчывы. У большасці выпадкаў жанчын, якія ў час цяжарнасці прымаюць наркатыкі, чакаюць ускладненні. Назіраецца дэфіцыт спажывіўных рэчываў, анемія, запаволенае развіццё плода. Узрастае рызыка парокі ўнутрычэрпава развіцця, развіцця нарказалежнасці з першых дзён жыцця, цяжкіх позніх таксікозаў у самой цяжарнай. Пры ін'екцыйным увядзенні наркатыку захоўваецца вельмі высокая рызыка заражэння віруснымі гепатытамі і СНІДАм.

Кава. Гэты напоі аказвае моцнае ўздзеянне на нервоую сістэму. Расце ціск, сасуды звужаюцца, крваток парушаецца, плод не атрымлівае належную колькасць кіслароду і карысных рэчываў, дрэнна засвойваецца такі мікраэлемент, як жалеза.

Курэнне. Усе кампаненты тытунявага дыму пранікаюць праз плаценту да плода. Урашце ў тканках плода канцэнтрацыя вокси угвліроду нават вышэйшая, чым у самой жанчыны, таму ў будучыні дзіця проста асуджана на розныя хваробы, у тым ліку анкалагічныя. У тытунёвым дыме ёсць і мутагенныя рэчывы, якія пашкоджаюць храмасомы, адказныя за спадчынны код. Наогул у цяжарнай, якая курьць, захоўваецца рызыка спынення развіцця плода, выкідшы, заўчасных родаў, нараджэння дзіцяці з фізічнымі адхіленнямі, нізкай вагой.

Камп'ютарная залежнасць. Парушае рэжым дня, сон, пазбаўляе адлачынку на свежым паветры. Гэта можа нашкодзіць і маці, і дзіцяці: цэнтральнай нервовай сістэме, зроку, апорна-рухальнаму апарату.

Мабільная залежнасць. Электрамагнітнае абраменьванне зніжае хуткасць нармальнага развіцця плода, выклікае паталогію эмбрыёна, прыводзіць да заўчасных родаў. Частыя, працяглыя размовы па мабільным зольным павышаюць артрэрыяльны ціск, спрыяюць галаўному болю, парушэнню сну і памяці, узнікненню тэлефоннай залежнасці, трывогі, пагаршэнню агульнага самаадчування.

БУДЗЕМ ХАДЗІЦЬ!

Штодзень па 30 хвілін або па 45 хвілін 5 дзён на тыдні. Лепей у добрым тэмпе, але не на мядзі магчымасці.

Гэта трэніруе дыхальную сістэму, умацоўвае сэрца і сасуды. Вельмі карысна для астматыкаў і тых, хто пакуе ад бронхітаў. Хада яшчэ дапамагае захаваць гібкасць звязак і сухажылляў. Натуральны рух нармалізуе настрой, дапамагае пазбавіцца бяссонніцы. Самае важнае — надзець зручны абутак і не надзець сінтэтычны шкарпэткі!

Як лепей хадзіць? Спачатку варта зрабіць некалькі практыкаванняў на расцяжку, далей — сама хада, завяршыць якую неабходна таксама расцягваннем мышцаў.

■ Паход да стаматолага

ПАЕЛІ — ПАЧЫСЦІЛІ

Каб умешка была белазубай, а ротавае поласць дагледжанай, давядзецца рабіць усё як належы. Першай справай — падарыць зубную шотчку. Лепшы варыянт — шотчка сярэдняй ці змешанай жорсткасці з сінтэтычнай шчэцінай.

— Пры павышанай адчувальнасці зубоў можна часова карыстацца шотчкай з мяккай шчэцінай, — тлумачыць урач-стаматолог-тэрапеўт 1-й катэгорыі 9-й стаматалагічнай паліклінікі г. Мінска Святлана РЫДВАН. — М'яньца зубную шотчку трэба ў сярэднім кожныя тры месяцы. Акрамя таго, не будзем забывацца на такія дадатковыя сродкі, як зубныя ніткі (флосы), ёршыкі, зубачыскі і інш.

Гігіену ротавай поласці немагчыма ўвясці і без зубной пасты. Іх існуе вялікае мноства. Каб выбраць аптымальны варыянт, неабходна пракаансультавацца з урачом. Але ў любым выпадку трэба ведаць, што гігіенічныя пасты служаць толькі для ачышчэння і асвятлення дыхання. Есць пасты для прафілактыкі карыёсу, лячэння дзясен і слізвістай абалонкі.

Фтор, фосфар, кальцый і антыбактэрыяльныя рэчывы з'яў-

ляюцца асноўнымі кампанентамі для прафілактыкі карыёсу. Аптымальная колькасць фтору ў пастах для дзіцяці школьнага ўзросту — 500-800 ppm і 1000-1500 ppm для дарослых. Паколькі дзеці маладошага ўзросту могуць праглынуць пасту, то для іх вырабляюць спецыяльныя, з абмежаванай колькасцю фтору...

ЯК ЧЫСЦІЦЬ ПРАВІЛЬНА?

✓ Зубной шотчкай «памятаем» па чарзе кожныя 2-3 зубы — ад слізвістай да жавальнай паверхні. Увага: перамяшчэнне шотчкі ўздоўж зубнога раду прыводзіць да пераносу рэштука ежы з мікраарганізмамі ад аднаго зуба да другога.

✓ Абавязкова трэба чысціць і язык, а таксама слізвісты шок.

✓ Працэдура павінна быць штодзёнай — раніцай і вечарам пасля яды. Пасля перакусаў і ланчаў можна проста прапаласкаць рот вадой.

✓ Прафілактычныя відзіты да стаматолага — 2 разы на год.

■ Здаровае харчаванне

КАВА І ЦЫКОРЫЙ: ХТО КАГО

Здароваму харчаванню трэба вучыцца. Будзем рабіць гэта з дапамогай загадчыцы лабараторыі комплексных праблем гігіены харчовых прадуктаў Навукова-практычнага цэнтра гігіены, кандыдата медыцынскіх навук Алы БАНДАРУК.

Сёння жыццё ў некаторых краінах немагчыма ўвясці без кубка кавы. Больш за іншыя каву п'юць шведы, фіны, нарвежцы — паўночныя народы.

Натуральная смажаная кава змяшчае каля 30 працэнтаў экстрактыўных рэчываў, якія распушчальны ў гарачай вадзе і ствараюць такім чынам густы напоі са спецыфічным водарам. Кафэін — адно з галоўных рэчываў кавы — аказвае ўздуржальнае дзеянне на цэнтральную нервоую сістэму (стымулюе працаздольнасць) і на сардэчна-сасудзістую сістэму (павышае частату і сілу сардэчных скарачэнняў).

Штодзённая доза не павінна перавышаць 2-3 кубкі ў дзень. Ідэальна ўжываць абсалютна свежую каву. Не больш за 1 чайную лыжку на 1 шклянку вады, у першай палове дня і не нашча. Умеранае ужыванне кавы нават карыснае.

Станоўчыя ўласцівасці: ✓ павышэнне кваласці і санлівасці; ✓ пры гіпатаміі 1-2 кубкі палашаюць самаадчуванне.

Адмоўныя ўласцівасці:

- ✓ узмацненне сэрцабіццё. Гэта неабходна ўлічваць людзям з парушэннямі рытму сэрца (тахікардыяй, арытміяй, экстрасістэліяй);
- ✓ павышае ціск (напой не рэкамендуецца людзям з артрэрыяльнай гіпертанзіяй);
- ✓ нельга ўжываць нашча пры павышанай кіслотнасці страўнікавага соку, язвае страўніка і дванаціццеразнай кішкі, хваробах стравальнага тракту (неабходна спачатку нешта з'есці або разбавіць каву малаком);
- ✓ лепей не ўжываць пасля грунтоўнай ежы (як і наогул любую вадкасць);
- ✓ выклікае прывыканне (калі пры рэгулярным ужыванні адмоўнага напою, таму можна нават не надаваць цукар — абясыць малаком і, напрыклад, чайнай лыжкай мёду);
- ✓ Размова ідзе пра ўнікальны прадукт, здольны змяніць нам каву раніцай і надаць бадзёрскасць на увесь дзень.
- ✓ Як і з любым іншым напоём, цыкоркём не варта прамерна захаляцца. Калі вы — прыхільнік здаровага ладу жыцця, значыць, ведаеце, што лепшы сьцяб здароўя — разнастайнасць.

Матэрыялы выпуску падрыхтавала Святлана БАРЫСЕНКА.

Рэзананс

ЖЫВЁЛЫ МАЮЦЬ ПРАВА НА ЛЮБОЎ

Шчыры дзякуй газеце (і асабіста Таццяне Лазоўскай) за артыкул «Белы Бім — нічыйнае вуха» («Звязда», 12 ліпеня). Гэта добра, што хоць час ад часу ды стала ўздымацца праблема беспрытульных кошакаў і сабак.

і любіць усё жывое, разумець, што яму таксама баліць?.. Жывёлы маюць права на любоў, на клопат, на дастойнае жыццё! Для іх трэба будаваць прытулак. Пакуль жа — вельмі шмат пра гэта гаворкі і куды менш — сапраўдных спраў.

А газеце «Звязда» — дзякуй. Яшчэ і за тое, што кранае, «варушыць» нашы душы, не дае ім ператварыцца ў камень. Уладзімір ГОЛУБЕЎ, падпісчык «Звязды» з 1967 года. г. Мінск

Фота Міргены БЕГУНОВИЧ

Што рабіць, мы жывём у бяспрытульных час — лютасць асобных людзей да жывёл, да братоў нашых меншых проста не мае межы! Сам я ўсё жыццё (а мне ўжо пад семдзесят) дапамагаю ім чым магу і як магу. Часам амаль палова пенсіі ідзе на тое, каб хоць неяк (асабліва зімой) падтрымаць сваіх беспрытульных знаёмцаў. Многіх з іх — літаральна — даводзілася выратаваць, бо часам падлеткі ці нейкія неразумныя дзядзькі чынілі розныя здзекі: то прывязвалі сабаку да дрэва, то падпальвалі поўсць...

Той — з нармальных людзей — хто хоць аднойчы бачыў такое, відаць, да сконы будзе памятаць і сабачы ламант (як плач), і сабачы слёзы...

Зразумець не магу: што гэта з намі робіцца?! Можа, мы «стаміліся» ад 70 гадоў мірнага жыцця? Не?.. Тады чаму не вучым нашых дзядзюк быць сябрамі для мурак і тузікаў, чаму не вучым шкадаваць

Набалела

«МАЛЯР НЕ ПАВІНЕН ВУЧЫЦЬ НАСТАЎНІКА»

Лета — пара адпачынкаў. Але толькі не ў нас! Колькі гадоў працы ў школе, столькі сутыкаюся з тым, што самі настаўнікі павіны рабіць рамонт у сваіх кабінетах, мыць вокны, выносіць будаўнічае смецце, выціраць пыл... Доўга ішла дэбаты пра тое, як вызваліць педагогаў ад непатрэбнай пisanня. А вось ад гэтага хіба не трэба?

Ну, напрыклад. Я досыць паспяхова адпрацаваў увесь навучальны год, пайшоў у свой законны адпачынак. Але не паспеў адгуляць і паловы яго, як тэлефануе намеснік дырэктара — просіць прыйсці ў школу, дапамагчы наведці парадка перад прыёмкай.

Дрэжны ў мяне характар — адмовіць не магу. Усё кіннуў, прыехаў, завітаў у кабінет дырэктара. І пачуў там, што будаўнік, як заўсёды, не паспяваючы зрабіць рамонт ва ўсіх памяшканнях, што мы павінны дапамагчы.

Знаёмая песня. Што з ёй будзе рабіць? Пераапрацанаюся ў рабочае адзенне, бяру ў рукі фарбы, пэндзаль, валік... І

вось ужо нейкі (як мне падалося, не вельмі цвярозы) маляр стаіць і вучыць мяне, як правільна фарбаваць. Пасля чаго я бяруся за справу, а ён, уключыўшы музыку, ідзе пакурыць, адпачыць, бо дужа стаміўся — яму вельмі цяжка...

Хвілін 40 ён недзе бадзёўся, але вярнуўся ўсё ж. Я думаю, але вярнуўся ўсё ж. Я думаю, але вярнуўся ўсё ж. Я думаю, але вярнуўся ўсё ж.

Адбывалася так разы з чатыры. Але я маўчаў — нічога яму не казаў, проста фарбаваў «давераную» мне сцяну. І што вы думаеце? Калі скончыў, пачуў тое, што і чакаў: маляр сказаў мне, што я (?) павінен фарбаваць... усё астатняе!

Каюся, не вытрымаў! Кажу, што і так працую за «дзякуй», а вось яму за гэта грошы будучы плаціць. І, мяркуючы па ўсім, не інструмент! Кінуў інструмент, падняўся да сябе ў кабінет, адмыў рукі... Дырэктар спыніла, сказала, што вельмі разлічвала на маю дапамогу, што нам трэба яшчэ раз пафарбаваць сцяну ў спартыўнай зале.

Прышлося зноў закасаць рукавы, узяць валік... Стаяў, разганяў ім фарбу і думаю: няўжо я вучыўся на настаўніка для таго, каб займацца вось гэтым? Каб мыць вокны і падлогу, бо прыбыралішчыцу ў школу цяжка знайсці (зарплата дужа маленькая), каб рыхтаваць розны рытунак для мерапрыемстваў і канцэртаў, каб весці бясконцую пisanню?

Я люблю дзядзю, мне дападыбы мая работа, сёлета выйшаў тэрмін — скончылася мая адпрацоўка па размеркаванні, але я застаўся ў школе. І цяпер мне вельмі хацелася б павагі да сваёй прафесіі (маляр не павінен вучыць настаўнікаў, як правільна рабіць лінію гарызонту, а па вялікім рахунку — яго работу)!

А яшчэ вельмі хочацца, каб нашы дзедзі раслі разумнымі, працавітymi, добрымі. І мы, настаўнікі, маглі б іх выхаваць менавіта такімі — калі б не рабілі тое, што не павінны. Калі б, напрыклад, у свой вольны час, у заслужаны адпачынак, адпачывалі, а не фарбавалі сцены, каб чыталі разумныя кніжкі, каб глядзелі добрыя фільмы, хадзілі на розныя выставы, развіваліся, самаўдасканаліся...

Толькі тады на нашых уроках будзе цікава — і нам, і вучням.

І.К., Мінскі раён

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

Дзякуй!

«А ЦЯПЕР У НАС ПАХНЕ ШАКАЛАДАМ!»

Я ўжо пісала ў рэдакцыю «Звязды» пра тое, як доўга мы, жыхары сталічнага мікрараёна Серабранка, чакалі, пакуль на скрыжаванні галоўных вуліц (Плянанава і праспекта Ракасоўскага) з'явіцца падземны пераход, як радаваліся яго адкрыццю і як засмуціліся, калі гэтая новабудова стала зняйданай. Ніхто, здавалася, там не прыбраў! Столькі бруду нарасла на прыступках, на сценах, падлозе...

У канцы кастрычніка я не вытрывала, напісала пра гэта ў рэдакцыю «Звязды», мой ліст быў надрукаваны. А ўжо ў пачатку лістапада наш пераход стала проста не пазнаць! Знікла, як не было, смецце, адмыліся ўсе брудныя надлісы, запанавала такая чысціня, такая прыгажосць...

А далей — болей. Паступова ў нашым пераходзе сталі адкрывацца невялічкія крамы. І цяпер любы прахожы, трохкі збочыўшы, не толькі ў бабুলю можа купіць кветкі, нешта з неабходных прадуктаў з касметыкі, з адзення... Зусім нядаўна, дарэчы, свой фірменны павільён адкрыла там і славетная «Камунарка». Так што цяпер у нашым пераходзе пахне шакаладам.

Чаму пра гэта пішу? Не так шмат у наш час нейкіх падстаў для радасці. Навіны — хоць не ўключай тэлевізар, цэны — хоць не хадзі ў крамы... А завітаў у наш пераход — і неяк супакоюся, падумаю, што не ўсё так дрэнна: шмат побач добрага ёсць.

Яго ж таксама трэба бачыць?

А. ГЛІНСКАЯ, г. Мінск

Рэха публікацыі

Пад такім загаловам у нумары «Звязды» за 2 ліпеня быў змешчаны ліст спадара Кабачэўскага з Оршы. У ім наш чытач паведмаляў, што вырашыў на лепшчыя добры ўраджай клубніц, што забяспечыць яго ад іх сябе, і ўсіх сваіх блізкіх, што лішкі хацеў бы прадаць на рынку, для чаго яму і патрэбна была адпаведная даведка. Па яе Васіль Дзяснісавіч звярнуўся ў так звананае «адно акно» свайго Аршанскага райвыканкама і, вядома ж, атрымаў. Аднак, на жаль не адразу (як гэта робіцца, па чутках, у суседнім, Дубровенскім раёне), а праз некалькі дзён, што, на думку чытача, недараваліся, калі размова ідзе пра такі тавар, як ягады — клубніцы, суніцы, — бо яны ж не могуць пачакаць...

Як паведмаміў у адказ на крытычнае выступленне газеты намеснік старшыні Аршанскага райвыканкама сп. Савін, заўваж, сп. Кабачэўскі, сапраўды 17 чэрвеня 2014 г. звярнуўся ў службу «адно

«І ТУТ «АДНО АКНО», І ТАМ, АЛЕ ПРАЦУЮЦЬ ЯНЫ ПА-РОЗНАМУ»

акно» з заявай аб выдачы яму даведкі для рэалізацыі 100 кг ягад, вырашчаных на зямельным участку, размешчаным у садаводчым таварыстве «Лугаўцы». У адпаведнасці з Палажэннем аб парадку выдачы і запавування падобнай даведкі, для яе атрымання (далей даслоўна. — Рэд.) «...фізічныя асобы, якім зямельныя ўчасткі прадстаўлены для будаўніцтва і абслугоўвання жыллага дома і вядзення асабістай падобнай гаспадаркі, калектыўнага садаводчага, дачнага будаўніцтва, агародніцтва, у выглядзе службовага зямельнага наддзела, падаюць заяву, якая павінна змяшчаць звесткі аб месцы знаходжання прадстаўленага зямельнага ўчастка, яго плошчы, а таксама аб назве, колькасці (аб'ёме) і вазе вырабленай прадукцыі, прызначанай для рэалізацыі. Заява, якая падаецца фізічнай асобай — членам садаводчага таварыства,

павінна быць заверана старшынёй садаводчага таварыства, таму пры звароце ў службу «адно акно» райвыканкама заяўніку быў выдадзены бланк заявы для запавування старшынёй садаводчага таварыства... Тэрмін ажыццяўлення гэтай адміністрацыйнай працэдурі не павінен перавышаць 5 дзён з дня падачы заявы, а ў выпадку запавування дакументаў (і або) звестак ад іншых дзяржаўных органаў — 15 дзён.

У даным выпадку адміністрацыйная працэдура была выканана 21 чэрвеня 2014 г., даведка атрымана заяўнікам 23 чэрвеня 2014 г. Парушэнняў вызначана парадку не выяўлена. Што, безумоўна ж, добра! Але і жаданае чалавек не чакае — прычым ці наднага дня — таксама зразумела. Ні не так?

Аляксандра САРОКА.

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

ЖАНЧЫНА-АФАРЫЗМ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) Ірына Віктараўна прызналася, што самы каштоўны падарунак, які яна атрымала ад жывяць, гэта яе сям'я.

— Пра такіх, як я, кажуць: раницай прачынаюся — мама ўжо на працы, вечарам кладуся спаць — мама яшчэ на працы. Часам усё хочацца кінуць і проста легчы. І мне мае мужчыны (муж і сын) дазваляюць гэта зрабіць. Вельмі важна, каб у сям'і было разуменне. Я бяжмерна шчаслівая, што магу ў любы момант убачыць, пачуць па тэлефоне голас сваіх бацькоў, бацькоў мужа. Бо мы застаёмся дзесці (колькі б нам ні было гадоў), пакуль жывыя нашы бацькі.

Часам лаўлю сябе на думцы, што шмат блізкіх людзей пайшлі з жыцця. І заўсёды, калі збіраемся і ўзгадваем іх, кажам: «Які цудоўны быў чалавек! Колькі ён добрага зрабіў!» А чаму так рэдка гаварылі (ці зусім не гаварылі!) яму гэта пры жыцці? Не так даўно паглядзела прадачу пра нашу заслужаную артыстку Рэспублікі Беларусь Галіну Іванаўну Паўлінку. Яна не проста заслужаная, яна сапраўды народная. Але гэтага высокага звання ёй чамусьці пакуль не даюць. Нават крыўдна. Мне спадабалася, як яна сказала: «Не трэба скавпінацца! Ададайце чалавеку тое, што ён заслужыў, пры жыцці». І тут маецца на ўвазе не толькі званне «народнай артысткі». Трэба спяшчацца казаць людзям «Дзякуй!», «Якое шчасце, што вы ёсці».

«ПУБЛІЧНЫЯ ЛЮДЗІ НЕ МАЮЦЬ ПРАВА ГАВАРЫЦЬ З ПАМЫЛКАМІ»

Упершыню я ўбачыла Ірыну Віктараўну некалькі гадоў таму, падчас прэс-тура для рэжысёрскага журналістаў. Трэба было чуць, з якім артыстызмам і пранікнёнасцю яна чытала маім калегам вершы на беларускай мове.

— Як можна расіянам не паказаць сваю любоў да роднай мовы?! — рэагуе на мой успамін. — У гэтым ідэалогія, стаўленне да сваёй краіны, да яе нацыянальных асаблівасцяў. Як вы перакладзеце, напрыклад, «Мой родны кут, як ты мне мілы!». — «Мой родны ўголок (угол)?», как ты мне мил? Ніколі ніводзін пераклад не перадае каларыту, мілагучнасці беларускай мовы.

На сцяне ў кабінце маёй герані — падзячныя лісты ад Прэзідэнта.

— Вельмі добра памятаю, як Віктар Шэйман уручыў мне падзяку за ўдзел у прэзідэнцкіх выбарах. Дарэчы ў 1994 годзе, калі былі першыя выбары, я таксама прымала ўдзел у іх арганізацыі. Я ж ужо 22 гады ў

Так Ірына Віктараўна адпачывае пасля працы.

Ірына ДАЎГАЛА фарбуецца для фотараекта «Пудра».

кае задавальненне атрымлівала, калі дзедзі пачыналі пісаць без памылак, правільна ставіць націскі ў словах. Пасля дэкрэтнага водпуску я ў школу не вярнулася. Так складалася, што звязала сваё жыццё з дзяржслужбай. Праўда, злавала сябе на думцы, заўвагі і цяпер раблю. Не магу маўчаць, калі чую, «мОлодзёж і пОдросткі» ці «телефон звонит». Стараюся акуртна падказаць, маўляў, вось тут пачытайце. Лічу, што публічныя людзі проста не маюць права гаварыць з памылкамі.

— Як сын ставіцца да вашай працы? — Складана. Ён усё свае праблемы вырашае сам. Ніколі не звяртаецца па дапамогу. Кажу: «Тваё прозвішча накладвае вялікі адбітак. Я не маю права нават на памылку. Скажучы, гэта што, Даўгалы сын такі?» Ён вельмі перажывае, што ў мяне такая вялікая нагрукса.

Лепшы адпачынак для Ірыны Віктараўны — гэта змена сферы дзейнасці.

Шмат блізкіх людзей пайшлі з жыцця. І заўсёды, калі збіраемся і ўзгадваем іх, кажам: «Які цудоўны быў чалавек! Колькі ён добрага зрабіў!» А чаму так рэдка гаварылі яму гэта пры жыцці?

— У суботу пасля працы хоць і вярнулася дадому вельмі стомленая, угаварыла мужа паехаць на тэнісны kort. Я рэгулярна плаваю. У маладосці актыўна займалася спортам. І недарэмна: няхай бліжэй да 50 усе маюць такую форму, як я! Калі іду па вуліцы са сваім сынам, некаторыя (даходзяць чуткі) пытаюцца, гэта што, у Даўгалы малады бойфрэнды з'явіўся? Асабліва калі іду не ў дзелавым касцюме, а ў топіку ды шортах.

На працы Ірына Віктараўна стараецца прытрымлівацца дрэс-кода. «І на сваіх (падначаленых) сваруся: джынсы — гэта не для аблыванкама». Тым не менш у кабінце галоўнага ідэолага вобласці, на свае вочы пераканалася, заўсёды напагатове джынсы і туфлі без абцасаў.

— Часта даводзіцца выязджаць па працы на аб'екты, якія будуюцца. На гэты выпадок у мяне ў шафе вісіць адпаведнае адзенне. Не разумею, як гэта прыехала ўся такая царуўна ў замшавых туфлях на ферму. Усяму сваё месца і час.

«НІКОЛІ Ў ЖЫЦЦІ НЕ НАБЫВАЦА СЯБЕ ТУШ»

«А вы былі ў нас у «Правансе»?» — пацікавілася Ірына Віктараўна. І пачуўшы адмоўны адказ, павезла нас у новы рэстаран Гомеля. Па дарозе яна натхнёна распавядала пра тое, у які цуд ператворыцца палацава-парковы ансамбль Румянцавых-Паскевічаў пасля маштабнай рэканструкцыі. Пра новы Дом культуры, які нарошча адкрываўся ў Буда-Кашалёве. Пра фестываль «Поклік Палесся», які ўпершыню сёлета пройдзе ў міжнародным фармаце...

Рэстаран на беразе Сожа, аформлены ў рамантычным праванскім стылі, сапраўды ўразаў. Творчэства і яго сутэрэнны, дзе любіць збірацца творчая моладзь на «кватэрнікі».

— Гэтае месца вельмі любіць мой сын. Ён у мяне вельмі творчы, хоць і скончыў эканамічны факультэт. Самастойна навучыўся граць на барабанах. Стварыў з сябрамі кавер-гурт Sunny Days. Усе рэпетыцыі праходзяць у нас дома. Не так даўно яны ўдзельнічалі ў праекце «Зорны рынг» і нават трапілі ў фінал.

— А вам падабаецца музыка, якую яны выконваюць?

— Мне падабаецца ўсё, што робіць мой сын. Часам да слёз. На дзень народзінаў мужа хлопцы зрабілі яму кранальны падарунак.

— Калі б вы сустрэліся з Прэзідэнтам, пра што бы вы з ім гаварылі, што ў яго спыталі б?

— «За 20 гадоў кіраўніцтва краінай аб чым вы шкадавалі? Што б памянны, калі б можна было павярнуць час назад?»

— А што б вы памянны ў сваім жыцці, калі была такія магчымасць? Ажыццявілі б нейкую сваю дзіцячую мару?

— У мяне была зусім банальная дзіцячая мара. Я хацела стаць настаўніцай рускай мовы і літаратуры. Я нават філфак скончыла. Падчас працы ў школе, вялі-

БЛІЦ-АПЫТАНКА

— Калі дзіця задасць вам пытанне, на якое вы не зможаце адказаць, што вы зробіце?

— Адкрыта скажу, што не ведаю. «Нават цікава. Пайшлі шукаць у энцыклапедыі разам».

— Кажучы, што шлях да сэрца мужчыны ляжыць праз страўнік...

— Не магу сказаць, што гатаванне — маё хобі. Часу на гэта не заўсёды хапае. Але пры ўсёй занятасці, сасіскі і пельмені — гэта не тое, чым я буду карміць сваю сям'ю. Калі не прыгатавала нешта вечарам, то падымуся а пятай гадзіне раницы, але сніданак зраблю.

— Якія якасці ў людзях вас радражняюць?

— Крывадушнасць і хлусня. Усё астатняе можна перажыць. Для мяне лепш горкая праўда, чым салодкая хлусня. У адносінах самае галоўнае — шчырасць. І рыцаць трэба шыра (бывае ж усякае).

— Самыя складаныя рашэнні, якія даводзіцца прымаць?

— Кадровыя. Пераканана, што кожнаму работніку трэба даць шанец выправіцца, бо мы ўсе жывыя людзі, кожны можа аступіцца. Ніводнага чалавека я не звольніла, каб не прапанаваць яму ўзамен іншыя варыянты.

— Парсцёнка ў форме бясконцасці — гэта нейкі сімвал?

— Яго мне падарыла на дзень народзінаў (я нарадзілася 8 сакавіка) мая сястра — як сімвал бясконцага шчасця. Нягледзячы на тое, што на адзін дзень у мяне прыпадае два святы, муж і сын заўсёды мне дораць два падарункі. Нават у самыя цяжкія часы.

— Адным з першых пунктаў у маленькай кнізе вялікіх парад для сына вы б тлумчылі колерам вылучылі?

— Вер у сябе. І ўсё атрымаецца. — Апынуўшыся перад Богам, што вы яму скажыце?

— Дзякуй. Няхай у мяне няма хаты ды дома ля мора... Затое ў мяне ёсць рукі, ногі, галава, любімая сям'я і праца... Трэба даражыць тым, што ў цябе ёсць. Памятаеце словы праваслаўнага з Рамашкава, які казаў: калі мы не ўбачым світанак (не навучымся радавацца малому), мы можам спазніцца на ўсё жыццё.

дарунак. Вынеслі на вуліцу стары дыван, паставілі на яго апаратуры і на гэтай імпрывізаванай сцэне выканалі любімыя песні імянініка: з рэпертуару «Машыны часу», Кузьміна...

Моладзь у нас цудоўная. Трэба толькі не ігнараваць іх творчыя парывы, выслухаць і падтрымаць. Некалі гэта частка набярэжнай, дзе мы з вамі сядзім, была неахайна расфарбаваная аматарамі графіці. Ніякія забароны і пагрозы не дапамагалі. Тады мы вырашылі накіраваць творчы парыв лічбных мастакоў у патрэбнае рэчышча. Падзялілі сцяну ўздоўж ракі на роўныя часткі, узгаднілі эскізы з галоўным архітэктарам горада і правялі сеанс адначасовага малявання...

Распытала я Ірыну Віктараўну і аб праекце «Пудра» (на фота з якога я зусім выпадкова натрапіла ў інтэрнэце). Сёлета перад 8 Сакавіка паспяхова жанчыны кіраўнікі Гомельшчыны рабілі макіяж пад прыцэлам фотакamera.

— Я з задавальненнем прыняла ўдзел у праекце. Не трэба манернічаць, мы ж у першую чаргу жанчыны, а толькі пасля кіраўнікі. Перад тым, як пайсці на працу, мы пудрым носік, фарбуем вейкі. Дарэчы, я ніколі ў жыцці не набывала сабе туш. У мяне гэта робіць муж. Ён ведае, якая мне падыдзе, якая створыць падаўляючы эффект, якая падкрэпіць вейкі. Калі шчыра, мне крэйху шкада Ангелу Меркель. Не хапае ў ёй жаночасці.

— Ірына Віктараўна, выадкова даведлася, што ў вас дома жывуць і кошка, і сабака. Адразу ўзгадвае ўстойлівы выраз «жыць як кошка з сабакам»...

— Ды не, вы што! Гэта цудоўны тандэм, ідылія. А гуляючы як — «Сам сабе рэжысёр» адпачывае. Фіса ліверку са сваёй імяскай ніколі не ёсць. А вось залезці да сабакі ў будку, звесці яго ліверку і горда выйсці — гэта ў яго рэпертуары. Можа, сапраўды адносны гаспадароў уплываюць. Ніколі ў жыцці нашы суседзі не чулі, каб мы, як той казаў, з мужам ляліся па-сур'ёзнаму. Мілія сварацца — толькі цешацца. Зацяжныя канфлікты да добра не прыводзяць.

Павінна быць разуменне, што пераможа — не той, хто першы дасягнуў жаданага, а той, хто змог зразумець і саступіць. Трэба ўмець заўважыць ва ўчынках блізкага чалавека добрае, а не акцэнтаваць увагу і плаваць за промахі. Будзь адвакатам мужа, а не яго следвым. Жанчына павінна абараняць мужа, апраўдаць. За сваё жыццё я ніколі не залезла ні ў кішэню свайго мужа, ні ў партманет, ні ў перапску. Нават жадання не было. Нельга рушыць, лезці нахрапам у асабісты свет. І потым, не сакрэт, што забаронены плод — салодкі.

Надзея ДРЫЛА. Фота Надзеі БУЖАН і з архіва Ірыны ДАЎГАЛА.

«Мне падабаецца ўсё, што робіць мой сын (другі злева)».

Закон Рэспублікі Беларусь АБ УНЯСЕННІ ЗМЯНЕННЯЎ І ДАПАЎНЕННЯЎ У ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ЦЭНАЎТВАРЭННІ»

Прыняты Палатай прадстаўнікоў
Ухвалены Саветам Рэспублікі

24 чэрвеня 2014 года
26 чэрвеня 2014 года

Артыкул 1. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 мая 1999 года «Аб цэнаўтварэнні» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 1999 г., № 37, 2/30; 2006 г., № 6, 2/1177; 2008 г., № 14, 2/1414) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. З артыкула 1 словы «паўнамоцтвы дзяржаўных органаў, якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэнаўтварэння і кантроль за ім», выключыць.

2. Артыкул 2 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 2. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні
Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні складаецца з гэтага Закона і іншых актаў заканадаўства.

Асаблівасці цэнаўтварэння ў сферах натуральных манопалій вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб натуральных манопаліях.

Калі міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь вызначаны іншыя правілы, чым тыя, якія змяшчаюцца ў гэтым Захоне, то прымяняюцца правілы міжнародных дагавораў.»

3. У артыкуле 3:
абзац чацвёрты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«цэнаўтварэнне — працэс па вызначэнні і прымяненні цэн (тарыфаў)»;
падрадкуова заўвагу да абзаца чацвёртага выключыць;

абзацы шосты і сёмы выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«рэгуляванне цэн (тарыфаў) — уздзеянне на працысы вызначэння і прымянення цэн (тарыфаў) з боку суб'ектаў цэнаўтварэння, якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў);

рэгуляванне цэн (тарыф) — цана (тарыф), што вызначаецца суб'ектамі цэнаўтварэння, якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў);»

абзац восьмага словы «, якая вызначаецца суб'ектамі цэнаўтварэння» выключыць;

абзац дзясяты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«гранічная надбавка (зніжка, нацэнка) — абмежаванне да цаны, што вызначаецца суб'ектамі цэнаўтварэння, якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў)»;

пасля абзаца адзінаццатага дапоўніць артыкул абзацам наступнага зместу:

«індэксацыя цэн (тарыфаў) — змяненне ўзроўню цэн (тарыфаў) шляхам прымянення каэфіцыента да цэн (тарыфаў) ў парадку, вызначаным заканадаўствам;»;

абзац дванаццаты лічыць абзацам трынаццатым;

абзац трынаццаты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«дэклараванне цэн (тарыфаў) — рэгістрацыя цэн (тарыфаў) юрыдычнымі асобамі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі, уключанымі ў Дзяржаўны рэестр гаспадарчых суб'ектаў, якія займаюць дамінуючае становішча на таварных рынках, у дзяржаўных органах, вызначаных заканадаўствам.»

4. Артыкул 4 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 4. Суб'екты цэнаўтварэння
Суб'ектамі цэнаўтварэння ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца:

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь;
дзяржаўныя органы (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў);

юрыдычныя асобы, якія не з'яўляюцца дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), што ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў) (далей — юрыдычныя асобы);

індывідуальныя прадпрымальнікі;
іншыя фізічныя асобы, якія маюць права ў адпаведнасці з заканадаўствам ажыццяўляць пэўныя віды дзейнасці, што не адносяцца заканадаўчымі актамі да прадпрымальніцкай дзейнасці, на тавары (работы, паслугі) якіх прымяняюцца рэгуляваныя цэны (тарыфы) (далей — фізічныя асобы).»

5. У артыкуле 5:
абзацы чацвёрты і шосты выключыць;
абзац пяты лічыць абзацам чацвёртым.

6. Назву раздзела 3 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

**«РАЗДЗЕЛ 3
РЭГУЛЯВАННЕ ЦЭН (ТАРЫФАЎ)».**

7. У артыкуле 7:
абзац другі выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«тавары, якія выраблены (рэалізуюцца) ва ўмовах натуральных манопалій, паслугі, якія аказваюцца (прадастаўляюцца) суб'ектамі натуральных манопалій, што адносяцца да сфер натуральных манопалій;»;

у абзацы трэці:
словы «сацыяльна значныя» выключыць;

пасля слова «Прэзідэнтам» дапоўніць абзац словамі «Рэспублікі Беларусь».

8. У артыкуле 8:
у частцы першай:
у абзацы першым:
словы «Рэспубліканскія органы дзяржаўнага кіравання, абласныя і Мінскі гарадскі выканаўчыя і распарадчыя органы» замяніць словамі «Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, дзяржаўныя органы (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў)»;»;

словы «прамае (адміністрацыйнае)» выключыць;

абзац чацвёрты выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«гранічны надбавка (зніжка, нацэнка);»;
у абзацы шостым слова «вызначэння» замяніць словам «устанаўлення»;

пасля абзаца шостага дапоўніць частку абзацам наступнага зместу:

«індэксацыя цэн (тарыфаў)»;»;

абзац сёмы лічыць абзацам восьмым;
у частцы другой:
пасля слоў «Дзяржаўныя органы» дапоўніць частку словам «(арганізацыі)»;

слова «цэнаўтварэння» замяніць словамі «цэн (тарыфаў)»;»

9. Раздзел 4 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

**«РАЗДЗЕЛ 4
ДЗЯРЖАЎНАЕ РЭГУЛЯВАННЕ
У ГАЛІНЕ ЦЭНАЎТВАРЭННЯ**

Артыкул 9. Паўнамоцтвы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у галіне цэнаўтварэння

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь:
вызначае адзіную дзяржаўную палітыку ў галіне цэнаўтварэння;

вызначае пералік тавараў (работ, паслуг), цэны (тарыфы) на якія рэгулююцца; вызначае дзяржаўныя органы (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), з улікам палажэння гэтага Закона;

ажыццяўляе рэгуляванне цэн (тарыфаў) на асобныя тавары (работы, паслугі); улаўнаважвае Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь на зацверджанне пераліка тавараў (работ, паслуг), цэны (тарыфы) на якія рэгулююцца асобнымі дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), што ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў);

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў галіне цэнаўтварэння ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Захонам і іншымі заканадаўчымі актамі.

Артыкул 10. Дзяржаўныя органы (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў)

Дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), з'яўляюцца:

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь;
рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання па пытаннях эканомікі, на які ў адпаведнасці з заканадаўствам ускладзены функцыі рэгулявання цэн (тарыфаў);

іншыя дзяржаўныя органы (арганізацыі), на якія ў адпаведнасці з гэтым Захонам і актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ускладзены паўнамоцтвы па рэгуляванні цэн (тарыфаў).

Артыкул 11. Паўнамоцтвы дзяржаўных органаў (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў)

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь:
забяспечвае правядзенне адзінай дзяржаўнай палітыкі ў галіне цэнаўтварэння;

ажыццяўляе рэгуляванне цэн (тарыфаў) на асобныя тавары (работы, паслугі) ў межах сваёй кампетэнцыі;

у адпаведнасці з актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь зацверджае пералік тавараў (работ, паслуг), цэны (тарыфы) на якія рэгулююцца асобнымі дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), што ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў);

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў галіне цэнаўтварэння ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Захонам, іншымі законамі і актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання па пытаннях эканомікі, на які ў адпаведнасці з заканадаўствам ускладзены функцыі рэгулявання цэн (тарыфаў);

праводзіць адзіную дзяржаўную палітыку ў галіне цэнаўтварэння;

выпрацоўвае прапановы аб асновах дзяржаўнай палітыкі ў галіне цэнаўтварэння; забяспечвае адзіны падыход у галіне цэнаўтварэння, у тым ліку вызначае парадак устанаўлення і прымянення цэн (тарыфаў), а таксама парадак іх дэкларавання і ажыццяўляе метадычнае кіраўніцтва цэнаўтварэннем;

каардынуе работу іншых дзяржаўных органаў (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў);

ажыццяўляе рэгуляванне цэн (тарыфаў) на асобныя тавары (работы, паслугі) ў межах сваёй кампетэнцыі;

прымае абавязковыя для суб'ектаў цэнаўтварэння (юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, фізічных асоб) рашэнні аб увядзенні, змяненні або спыненні рэгулявання цэн (тарыфаў) ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам;

прымае абавязковыя для выканання рашэнні аб ліквідацыі выяўленых парушэнняў у галіне цэнаўтварэння, адмяненя цэн (тарыфаў), вызначаных суб'ектамі цэнаўтварэння з парушэннем заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў галіне цэнаўтварэння, ускладзеныя на яго гэтым Захонам і іншымі актамі заканадаўства.

ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў) на асобныя тавары (работы, паслугі); ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў галіне цэнаўтварэння, ускладзеныя на іх гэтым Захонам і іншымі актамі заканадаўства. ».

10. У назве раздзела 5 слова «прадпрымальнік» замяніць словамі «індывідуальнага прадпрымальніка, фізічнай асобы».

11. У артыкуле 12:
у назве артыкула і абзацы першым словы «прадпрымальнік» і «прадпрымальнік» замяніць адпаведна словамі «індывідуальнага прадпрымальніка, фізічнай асобы» і «індывідуальны прадпрымальнік, фізічная асоба»;

у абзацы другім:
пасля слова «заканадаўствам» дапоўніць абзац словамі «Рэспублікі Беларусь»;

словы «дзяржаўнае цэнавае рэгуляванне» замяніць словамі «рэгуляванне цэн (тарыфаў)»;»

абзац трэці выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«абскардзіць у вызначаным заканадаўствам парадку рашэнні, прынятыя ў дачыненні да іх дзяржаўнымі органамі (арганізацыямі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), а таксама службовымі асобамі гэтых дзяржаўных органаў (арганізацыі).»

12. Артыкул 13 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 13. Абавязкі юрыдычнай асобы, індывідуальнага прадпрымальніка, фізічнай асобы ў галіне цэнаўтварэння

Юрыдычная асоба, індывідуальны прадпрымальнік, фізічная асоба ў галіне цэнаўтварэння абавязаны:

выконваць заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні;
прадастаўляць дзяржаўным органам (арганізацыям), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), поўную і дакладную інфармацыю, неабходную для вызначэння рэгуляваных цэн (тарыфаў);

выконваць іншыя абавязкі, вызначаныя заканадаўствам.»

13. Раздзел 6 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

**«РАЗДЗЕЛ 6
КАНТРОЛЬ ЗА ВЫКАНАННЕМ
СУБ'ЕКТАМІ, ЯКІЯ ПРАВЯРАЮЦА
І АЖЫЦЯЎЛЯЮЦА РЭАЛІЗАЦЫЮ
ТАВАРАЎ (РАБОТ, ПАСЛУГ),
ЗАКАНАДАЎСТВА РЭСПУБЛІКІ
БЕЛАРУСЬ АБ ЦЭНАЎТВАРЭННІ
І АДКАЗНАСЦЬ ЗА ЯГО ПАРУШЭННЕ**

Артыкул 14. Кантроль за выкананнем суб'ектамі, якія правяраюць і ажыццяўляюць рэалізацыю тавараў (работ, паслуг), заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні

Кантроль за выкананнем суб'ектамі, якія правяраюць і ажыццяўляюць рэалізацыю тавараў (работ, паслуг), заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні ажыццяўляюцца органамі Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, структурным падраздзяленнем з правамі юрыдычнай асобы рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання па пытаннях эканомікі, на які ў адпаведнасці з заканадаўствам ускладзены функцыі рэгулявання цэн (тарыфаў), абласны і Мінскі гарадскі выканаўчыя і распарадчыя органы (арганізацыі), што ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў).

Артыкул 15. Адказнасць за парушэнне заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні

Асобы, вінаватыя ў парушэнні заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб цэнаўтварэнні, нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Артыкул 16. Абскарджанне рашэнняў дзяржаўных органаў (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), іх службовых асоб

Рашэнні дзяржаўных органаў (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), іх службовых асоб могуць быць абскарджаны суб'ектамі цэнаўтварэння ў вышэйшы дзяржаўны орган (арганізацыю) і (або) ў суд у парадку, вызначаным заканадаўствам.

Абскарджанне ў вызначаным заканадаўствам парадку рашэнняў дзяржаўных органаў (арганізацыі), якія ажыццяўляюць рэгуляванне цэн (тарыфаў), іх службовых асоб не прымяняецца ў адпаведнасці з гэтым Захонам;

прыняць іншыя захады па рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона.

Артыкул 17. Гэты Закон уваходзіць у сілу ў наступным парадку:

артыкул 1 — праз тры месяцы пасля адпаведнага апублікавання гэтага Закона;

іншыя палажэнні — пасля адпаведнага апублікавання гэтага Закона.

**Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
А. ЛУКАШЭНКА**

11 ліпеня 2014 года, г. Мінск.
№ 192—3

ДАЧНЫЯ ўЧАСТКІ пад МІНСКАМ — ПРАЗ АЎКЦЫЁН

3 2015 года ўводзіцца забарона на стварэнне пад Мінскам новых садаводчых таварыстваў і дачных кааператываў

Адпаведная норма прадугледжана ўказам №387 «Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў ва Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 27 снежня 2007 года № 667», які кіраўнік дзяржавай Аляксандр Лукашэнка падпісаў 4 жніўня, падавамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

«Указам з 1 студзеня 2015 года ўводзіцца забарона на здзяйсненне здзелак з зямельнымі ўчасткамі, выдзеленымі ў прыграднай зоне Мінска і абласных цэнтраў для выдзялення калектыўнага садоўніцтва, і з размешчанымі на іх аб'ектамі нерухомасці да заканчэння пяці гадоў з дня дзяржаўнай рэгістрацыі ўдзянення права на такія зямельныя ўчасткі, а таксама забарона на стварэнне ў прыграднай зоне Мінска новых садаводчых таварыстваў, дачных кааператываў», — праінфармавалі ў прэс-службе.

Акрамя таго, з 1 студзеня 2015 года свабодныя зямельныя ўчасткі ў садаводчых таварыствах у прыграднай зоне Мінска будуць прадастаўляцца выключна па выніках аўкцыёнаў.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ по продаже земельных участков в частную собственность

Наименование объекта	Лот № 1
Целевое назначение	Строительство и обслуживание жилого дома
Местонахождение объекта	г. Малорита, ул. Энгельса, 22
Продавец объекта	Малоритский районный исполнительный комитет
Организатор торгов	Малоритский районный исполнительный комитет
Начальная цена продажи, руб.	34 442 400
Сумма задатка, руб.	3 444 250
Характеристика объекта, площадь земельного участка (га), решение об отводе земельного участка, кадастровый номер	0,1500 га. Решение Малоритского районного исполнительного комитета от 17.06.2014 г. № 732 Кад. № 125250100001002573
Ограничения в использовании земельного участка	Охранная зона сетей и сооружений газообеспечения на площади 0,0101 га
Вещное право, срок аренды земельного участка	Частная собственность
Размер расходов, связанных с проведением аукциона и подготовкой документации, руб.	10 901 600
Условия продажи	1. Внесение платы за земельный участок; 2. Возмещение затрат, связанных с организацией и проведением аукциона, включая расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, формированием земельного участка, государственной регистрацией создания этого участка; 3. Осуществление в двухмесячный срок государственной регистрации прав, ограничений прав на земельный участок; 4. Получение в установленном порядке технической (проектной) документации и разрешения на строительство одноквартирного жилого дома; 5. Снятие плодородного слоя почвы из-под строящихся зданий и использование его для благоустройства отводимого участка; 6. Занятие (освоение) земельного участка не позднее одного года после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации прав на него.

Аукцион состоится **09 сентября 2014 года в 11.00** по адресу: г. Малорита, ул. Красноармейская, 1.

Контактные телефоны в г. Малорита: (8 01651) 2 30 01, 2 30 17, 2 28 03. Для участия в аукционе представляются:

1. Заявление о участии в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с райисполкомом.

2. Заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет № 3600223000240 ЦУБ № 120 АСБ «Беларусбанк», МФО 150501246, код платежа 04901, получатель платежа – районный бюджет, УНН 2006762206.

3. Для участия в аукционе гражданину, индивидуальный предприниматель или юридическое лицо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) в установленном в извещении о проведении аукциона срок подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предлагает получить по результатам аукциона, а также представляет документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, о сметной банка.

Кроме того, в комиссию или организацию представляются: «гражданином» – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;

представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованная в установленном порядке копия учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иного эквивалентного доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованное в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальные предприниматели и юридические лица, уполномоченные должностные лица юридических лиц представляют документ, удостоверяющий личность.

Граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из предметов аукциона.

4. Условием проведения аукциона является наличие не менее 2 участников. * – для аукциона по продаже земельных участков в частную собственность для строительства жилого дома.

Заявления об участии в аукционе принимаются до 3 сентября 2014 года (включительно) по адресу: г. Малорита, ул. Красноармейская, 1, каб. 82, землеустроительная служба Малоритского райисполкома с 8.00 до 17.00 по рабочим дням.

ИЗВЕЩЕНИЕ О СНЯТИИ ОБЪЕКТА С ТОРГОВ
Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) сообщает о снятии с торгов, назначенных на 13.08.2014 г., магазина № 42 «Сувениры», принадлежащего Логойскому району потребительскому обществу. Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звезда» от 01.08.2014 г.

Утерянные страховые полисы добровольного страхования от болезней и несчастных случаев на время поездки за границу формы 2РП, 2РП серии ЕА0572779, 0445813, добровольного страхования от несчастных случаев серии ПТ 0016531, страховые свидетельства обязательного страхования гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь (договор внутреннего страхования) серии ВС 2903984, 2903985, квитанция о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) формы 1-СУ серии КС № 1000750, страховые свидетельства по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории государств – членов системы «Зеленая карта» серии ВУ/07/06015626, страховой компании «Промтрансинвест» считать недействительными.

ДОПОЛНЕНИЕ К ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ
Опубликованной 25 февраля 2014 г. в газете «Звезда» по объекту Многоквартирный жилой дом неповышенной комфортности №3 по генплану с помещениями общественного назначения, подземной автостоянкой в квартале улиц Олевского, Бельского, Пономаренко, П.Глебки (продолжение) в г. Минске. Общество с ограниченной ответственностью «Антасам» информирует о дополнении к проектной декларации объекта долевого строительства, опубликованной в газете «ЗВЯЗДА» № 35 от 25 февраля 2014 г.:

■ Выпрабавана на сабе

Бізнес на лапцях і валёнках

На «Дрыбінскіх таржках» карэспандэнт «Звязды» вучылася валіць шкорні і размаўляць на катрушніцкім лемезені

Не кожны рамеснік можа пахваліцца асобнай мовай. А вась дрыбінскія шапавалы — выключэнне. Катрушніцкі лемезень яны прыдумалі, каб ніхто не даведаўся пра іх сакрэты. Дарэчы, валёнкі на іх мове называюцца — шкорні. У старыя часы пасля заканчэння палявых работ майстры ўзвалі на плечы няхітрыя прылады працы, бралі воўну і ішлі шукаць рынкі збыту. Некаторыя дабраліся не толькі да Масквы ці Кіева, але нават да Амерыкі. Дрыбінскія шкорні асабліва славіліся трываласцю і прыгажосцю. Яны і цяпер трымаюць гэтую марку. Нават 30-градусная спякота не перашкоджала сапраўдным знаткам гэтага старажытнага промыслу прыехаць у шапавальскую сталіцу на фестываль.

«МАРХЛЮ НАЧАСМОНІЛІ, ШКОРНІ СКАЎДЗІЛІ, ПСАЛКУ СПСАЛІМ»

Напэўна, ніводзін наведвальнік дрыбінскага кірмашу не прайшоў міма валёнак, не пацікавіўшыся, колькі яны каштуюць. І нягледзячы на тое, што ў сярэднім даросля цыгнуні амаль на 800 тысяч рублёў, а дзіцячыя — на 400 тысяч, шмат хто купляў. Ведалі, што не пралічацца. Дрыбінскім шкорням зносу няма. Ды і выглядаюць яны лепш, чым заводскія.

— Як можна наогул валёнкі на канверсі штампаваных, — не разумее кіраўнік дзіцячага гуртка «Катрушнік» Уладзімір Асіпоўскі. — Гэта ж індывідуальны аб'ект!.. А тое, што цана кусаецца, дык самі падлічыце: адна воўна каля 200 тысяч каштуе, а колькі працы трэба пакласці, каб зрабіць валёнкі на назе.

Назіраю, як майстар дастае нейкія калодкі і выказвае жаданне навучыцца. Ён усміхаецца і перад тым, як пачаць вучобу, папярэджае: справа вельмі брудная і патрабуе моцных рук. «Гэта асноўны капыль, — маё знаёмства з рамяством пачынаецца з прылад працы, — вось 2 кліны для надання шырыні халюва, плацік (звычайнае даматкане палатно) для валення воўны — вось і ўвесь інструмент». Рукі просяцца хутчэй пачаць справу, але майстар нікуды не спяшаецца. «Эх, са сталом нам не пашанцавала», — уздыхае ён. І насамрэч, «трэпез» (стол па-катрушніцку) вельмі вузкі і не кажа чалавек змясціць плястрык (вялікую загатоўку будучага валёнка).

Не спрыяла працы і надвор'е. Ад аманальнай спёкі плацік, падаслана пад той самы плястрык, высыхаў у адно імгненне вочу. Яго увесь час прыходзіла змочваць.

— Лепш за ўсё воўна з авечкі раманаўскай пароды — валёнкі з яе атрымліваюцца вельмі добрыя, — інструктуе майстар і паказвае, як раскладваць воўну ў форме вялікага бота, амаль удвая большага за той, які атрымаецца. Я таксама пачынаю расцягваць яе ў руках. У нос шыбае не вельмі прыемны пах. «Гэта яшчэ памятка воўна, — «сукакойвае» настаўнік і пачынае класці другі пласт — з бруднай. Ад яе на пальцах застаецца нейкі непрыемны налет. «Затое валёнкі будуць больш шчыльнымі», — тлумачыць мне.

Праз 2 гадзіны стварэння плястрыка майстар нарэшце завярчае яго ў плацік і пачынае паляваць скруткат. Я дапамагаю. Праз хвілін 20 гледзім, што атрымаўся. Нешта падобнае на збыты махеравы шалік. Гэта значыць, што яшчэ рана прыступаць да наступнага этапу і трэба яшчэ займацца нарыхтоўкай. Пасля яна

згортваецца ў форму бота і ўнутр кладзецца «душа» — нешта накіталт лекала з цэпафону ці газеты, роўнага па памерах плястрыку. Гэта патрэбна для таго, каб абодва бакі валёнка не склеіліся. «Акрамя гэтай «душы», майстар павінен укладзі ў свой выраб яшчэ адну, сваю асабістую», — усміхаецца шапавал.

Час ідзе, а валёнак нават і напалову яшчэ не гатовы. Для гэтага спатрэбіцца аж тры дні, — сукакойвае Уладзімір і ўжо на словах тлумачыць, што далей рабіць з нарыхтоўкай. Яе прыйдзецца яшчэ некалькі разоў абкладаць воўнай, прыбраць няроўнасці і, загарнуўшы ў плацік, качаць. І толькі потым, даведзеную да кандыцыі, заліваюць кінемін і гарачую, каб не паспела задубеш, зноў качаць. Затым у ход пойдуць калодкі. Яшчэ трэба выканаць шмат іншых умоў... Адно зразумела, валёнкі каштуюць тых грошаў, якія за іх просяць.

Дыма рамястваў старадаўнія веды перадалі майстрых і дрыбінскіх вёсак, якія займаліся гэтым усё сваё жыццё. Вучанцы дасягнулі вялікіх поспехаў, і два гады таму гэты промысел таксама быў прызнаны нематэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасцю Рэспублікі Беларусь.

На таржках яны не толькі дэманстравалі свае поспехі, але яшчэ запрашалі зглядуць у даўнейшую забаву вясковай моладзі былых часоў «Трапны лапцы».

А яшчэ таржкі запамніліся смачнай трылесінскай гарбаты з лекавых зёлак і раснянкімі далікатэсамі з рыбы. На будучыню занатавала шмат карысных парадак на плячэнні венікаў і вырабу скрабаў для лазні. І ніколі не пашкадавала, што прыехала на свята. Цікавыя людзі тут жывуць. І шмат чаго карыснага ведаюць.

Нэлі ЗІГУЛА. Фота аўтара.

Уладзімір Асіпоўскі шапавальствам займаецца з дзіцяства.

жыве больш за два дзясяткі майстроў, для якіх шапавальства стала сямейнай справай. Каб захаваць старадаўнія традыцыі, гісторыка-этнаграфічны музей аб'яднаў майстроў і ўсіх, хто цікавіцца гэтым рамяством, пад адным дахам. Тут ёсць нават зала ў выглядзе майстарні-шапавальні з усімі неабходнымі прыладамі. Некалькі гадоў таму тэхналогія вырабу дрыбінскіх валёнаў была прызнана гісторыка-культурнай каштоўнасцю краіны, а калектыву атрымалі званне народны. Свае веды майстры перадаюць падрастачаму пакаленню з дзіцячага калектыву «Катрушнік». Самому малодшаму шапавалу ўсяго 7 гадоў. І пра тое, што малыя добра пераімаюць традыцыі, сведчыць прысваенне летась дзіцячому калектыву звання ўзорны.

— Валёнкі ад добрага майстра — гэта скарб, — падзяліўся намеснік старшыні Дрыбінскага райвыканкама Дзмітрый Пімашэнка. — Унікальнасць дрыбінскіх валёнак у тым, што яны не ўбіраюць ваду. Яны ж самі робяцца на вадзе. А як нагам у іх добра і ўтульна! Нават медыкі рэкамендуюць іх у якасці прафілактычнага сродку ад розных захворванняў. У тым ліку і ад дэпрэсіі.

Каб забяспечыць усіх ахвотных карысным абуткам, пры раўным музеі працуе крама. Цікава, што да валёнаў працягваюць не толькі пенсіянеры і дачнікі, але і моладзь. Ёсць такія асобнікі, што інакш шчы творама мастацтва і не завеш. Майстры ўпрыгожваюць іх рознымі ўзорамі з дапамогай фальцавання. На кірмашы была магчымасць пераняць і гэты метад. Паспрабавала і я, але ўсе пальцы пакалола, пакуль адну пацерачку рабіла.

Нядаўна на Дрыбіншчыне адрэзілі яшчэ адзін старадаўні промысел — плячэнне лапцяў. Як цяпер тут жартуюць: закрылі па абутку ўсе сезоны. Супрацоўнікам Кароўчанскага

Дыма рамястваў старадаўнія веды перадалі майстрых і дрыбінскіх вёсак, якія займаліся гэтым усё сваё жыццё. Вучанцы дасягнулі вялікіх поспехаў, і два гады таму гэты промысел таксама быў прызнаны нематэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасцю Рэспублікі Беларусь.

На таржках яны не толькі дэманстравалі свае поспехі, але яшчэ запрашалі зглядуць у даўнейшую забаву вясковай моладзі былых часоў «Трапны лапцы».

А яшчэ таржкі запамніліся смачнай трылесінскай гарбаты з лекавых зёлак і раснянкімі далікатэсамі з рыбы. На будучыню занатавала шмат карысных парадак на плячэнні венікаў і вырабу скрабаў для лазні. І ніколі не пашкадавала, што прыехала на свята. Цікавыя людзі тут жывуць. І шмат чаго карыснага ведаюць.

Нэлі ЗІГУЛА. Фота аўтара.

А не жадаеце адрэзаць гарбаты з трылесінскіх зёлак?

■ Не прапусціце!

ВЯРБЛЮД ВЫШЫНЁЙ... 0,1 ММ

Сенсацыяй без перабольшання можна назваць выставу твораў міжнароднай гільдыі майстроў «Вялікія арыгіналы», прадстаўленую ў Віцебскім абласным краязнаўчым музеі. Там сярод іншага можна ўбачыць сапраўдную падкаваную блыху. Шырыня кожнай з падкоў усяго 0,06 мм. А побач — не менш цудоўны экспанат: сем вярблюдаў у... вушчу іголка. Вышыня тых вярблюдаў — 0,1 мм.

Аўтар мікрамініячур 41-гадовы Уладзімір Аніскін родом з Новасібірска, а яго далёкія продкі — з Віцебшчыны.

— На «выдатна» скончыў Новасібірскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт. Працую ў інстытуце тэарэтычнай і прыкладнай механікі Расійскай акадэміі навук. Доктар фізіка-матэматычных навук. Навуковая дзейнасць блізка да хобі — распрацоўка і прымяненне мікрадатчыкаў для аэрадынамічных даследаванняў і іншых абласцей навукі, — раскажаў «ляўша» карэспандэнту «Звязды» па «скайпе».

Што цікава, майстар пачаў займацца мініячурамі, якія можна разгледзець толькі пад мікраскопам, калі яму не было і 25 гадоў. Ва ўсім свеце такіх жа самавукаў вельмі мала: мо з дзясятка набірцаца.

Сярод іншых творах: надлісы на ярнятку і чалавечым валосе, матршка ў распіснім сарафане, выкананая на зрэ... валоса, мініячурны спада-

рожнік нашай планеты. — Усе работы зроблены ўручную. Для працы выкарыстоўваю мікраскоп, які павялічвае выяву ў 100 разоў, — працягвае Уладзімір.

Паводле яго слоў, каб рабіць насамрэч цудоўныя вырабы, змайстраваў станкі, якія змяшчаюцца на далоні дзіцяці. Сярод дзелкі танчэйшыя за чалавечы валос.

Вельмі цікава, што, каб зрабіць асабліва тонкую працу, майстар даводзіцца затываць дыханне і качаць паўзу пажыў ударамі сэрца. Бо кожны «лішні» рух цела можа сапсаваць тое, на што патрачаны месяцы.

Сярод новых твораў — мініячурна алімпійскага медалі і малюсенькі музей, прысвечаны гісторыі расійскай касманаўтыкі. Апошні зусім хутка стане талісманам тых, хто працуе на міжнароднай касмічнай станцыі.

На выставе таксама прадстаўлены кампазіцыі, зробленыя з нафты, упрыгожаныя з зубой мамантаў і кашалотаў, інсталцыі з цвікоў і пітаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Верблуды в ігольным вушце. Караван устані верблюдаў бредзе в пустыню. The height of camels is 100 µm (0.1 mm).

Даты | Падзеі | Людзі

Дзень Хірасімы. Сусветны дзень барацьбы за забарону ядзернай зброі.

1903 год — нарадзіўся (горад Мінск) Барыс Віктаравіч Платонаў, беларускі акцёр і педагог, народны артыст Беларускай (1946) і СССР (1948). У 1920-22 гадах працаваў у аматырскім калектыве пры «Беларускай хатцы» і ў Тэатры рэвалюцыйнай сатыры ў Мінску. З 1922-га — у Беларускай тэатры імя Я.Купалы (у 1961-63 гадах — мастацкі кіраўнік). З 1965 года — загадчык кафедры Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута. Акцёр незвычайна шырокага творчага дыяпазону. За 45 гадоў на сцэне тэатра ім створана цэлая галерэя разнапланавых вобразаў — шкспіраўскі Рамза, Заслонаў у спектаклі А. Маўзона, Пратасяў у «Жывым трупе» Л. Талстога, Быкоўскі ў купалаўскай «Паўлінцы» і многі іншыя. Зняўся ў кінафільмах «Песня вяснян», «Кастусь Каліноўскі», «Хто змяеца апошнім» і іншых. Пра артыста пастаўлены фільм «Думкі і вобразы» (1965). Памёр у 1967 годзе.

1904 год — нарадзіўся (вёска Саннікі Сазонавіч Гарбуноў, беларускі гісторык, партыйны і дзяржаўны дзеяч, акадэмік НАН Беларусі (1959), прафесар (1963). У 1931 годзе скончыў Камуністычны ўніверсітэт Беларусі, у 1936 м — БДУ, у 1948 м — Акадэмію грамадскіх навук пры ЦК ВКП (б). З 1933 года — карэспандэнт газеты «Правда», з 1937-га — галоўны рэдактар Дзяржаўнага выдавецтва БССР, з 1939-га — рэдактар газеты «Звязда». У 1941—1947 і ў 1950-1960 гг. — сакратар ЦК КПБ. Аўтар больш як 20 навуковых прац, у тым ліку 7 манарграфіяў і брашур. Працы па гісторыі ўтварэння БССР, гісторыі культуры, рэвалюцыйнай і нацыянальна-вызваленчай барацьбы беларускага народа, сацыялістычнага будаўніцтва ў Беларусі. Памёр у 1969 годзе.

1881 год — нарадзіўся Міхаіл Флемінг, шатландскі мікрабіялаг, вынаходнік першага антыбіётыка — пэніцыліна. Вынаходства гэтага вельмі неабходнага для чалавечства лекаства спрыяў збег абставін. У кабінет Флемінга вецер занёс плесневы грыбок, які асеў у місачцы. Заўважыўшы, што вакол цвілі зніклі бактэрыі, навуковец вылучыў і даследаваў яго

актыўнае злучэнне. У 1929 годзе ён апісаў пэніцылін. Так чалавечтва атрымала магчымасць лячыць інфекцыйныя хваробы. Але вытворчасць гэтых лекаў была пачата пазней — у гады Другой сусветнай вайны. У 1945 годзе Аляксандр Флемінг і яго калегі Говард Флары і Эрнст Чэйн атрымалі Нобелеўскую прэмію ў галіне фізіялогіі і медыцыны.

1904 год — нарадзіўся (вёска Саннікі Сазонавіч Гарбуноў, беларускі гісторык, партыйны і дзяржаўны дзеяч, акадэмік НАН Беларусі (1959), прафесар (1963). У 1931 годзе скончыў Камуністычны ўніверсітэт Беларусі, у 1936 м — БДУ, у 1948 м — Акадэмію грамадскіх навук пры ЦК ВКП (б). З 1933 года — карэспандэнт газеты «Правда», з 1937-га — галоўны рэдактар Дзяржаўнага выдавецтва БССР, з 1939-га — рэдактар газеты «Звязда». У 1941—1947 і ў 1950-1960 гг. — сакратар ЦК КПБ. Аўтар больш як 20 навуковых прац, у тым ліку 7 манарграфіяў і брашур. Працы па гісторыі ўтварэння БССР, гісторыі культуры, рэвалюцыйнай і нацыянальна-вызваленчай барацьбы беларускага народа, сацыялістычнага будаўніцтва ў Беларусі. Памёр у 1969 годзе.

Эліза Ажэшка, пісьменніца: «Вылучэнне якіх-небудзь бакоў жыцця народа я параўналі б з выбараннем змяні каналічных зярнят з бочкі маку. Атаўнуўшыся ролі вучня, я бачыла няёмкасць, нават базіліісць сваіх настаўнікаў — простых сялян, у якіх я вучылася чаму-небудзь...»

Гэта асобы, схільныя да эксперыментаў, нястрымных кантактаў з невядомым, асабістае адкрыццё зусім новага цягне іх, як магніт. Іх мала прывабляе штодзённасць жыцця; усё змяное схіляе іх да нуды. Толькі найбольш шчаслівым удаецца укарніць сваю любоў да ўнікальнага і фантастычнага ў паўсядзённае жыццё. Яны валодаюць здольнасцю знаходзіць незвычайнае ў самым звычайным, здзіўляючы усіх сваёй пранікнёнасцю. Яны адчуваюць вялікую патрэбу ў кханані і адкрываюць выяўлены сваіх пацужуцў, перажываюць глыбокі расчараванні ў пошуках ідэальнага партнёра. Яны — адданні сыбры і бацькі, але ім неабходна выпрацаваць у сабе ўменне глядзець на рэчы з боку іншых людзей.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 2 А Д 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПІКОВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧУК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а.

ТЭЛЕФОНЬ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: лісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аднаасэннае выпуску дадаткаў: «Чырвоны амен» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брасце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не зусёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадруж матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адрэдакцыя змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адлюстравана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 19.877. Індэкс 63850. Зак. № 3233.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 5 жніўня 2014 года.

■ Запрашалынік

У сталіцы выберуць самую стыльную гаспадыню двухколавага транспарту.

9 жніўня ў мінскім парку Перамогі адбудзецца фінал конкурсу «Велалэдзі-2014», зладжанага ў межах гарадскога веласіпеднага руху «I Bike Minsk». З усіх дзячат, якія палязідне змясцілі свае фота з веласіпедам у сацыяльных сетках са спасылкай на арганізатараў, журы адбярэ 20 прэтэндэнтка, чые вобразы акажуцца найбольш стыльнымі, а веласіпеды — цікава і арыгінальна аздобленымі.

Лэдзі на веласіпедзе

Ацэньваць дэкор ровара і характасто яго гаспадыні, дарэчы, запрошаны выключна жанчыны, а ўзначальвае судзейскую калегію старшыня Беларускай палаты моды Яніна Ганчарова. Тэтул «Велалэдзі-2014» атрымае тая з фіналістак конкурсу, за якую прагала-

СЁННЯ

Месяц
Першая квадра 4 жніўня.
Месяц у сусор'і Стральца.

Імяніны
Пр. Хрысціны, Барыса, Глеба, Давыда, Мікалая, Рамана, К. Славаміра, Сцяпана, Якуба.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 5.32	20.58	15.26
Віцебск	— 5.16	20.53	15.37
Магілёў	— 5.22	20.48	15.26
Гомель	— 5.24	20.39	15.15
Гродна	— 5.48	21.13	15.25
Брэст	— 5.54	21.07	15.13

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА +22..+24°C	КІЕЎ +26..+28°C	РЫГА +26..+28°C
ВІЛЬНЮС +26..+28°C	МАСКВА +27..+29°C	С.ПЕЦЯРБУРГ +27..+29°C